І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації
'Svoboda', 81-83 Grand St.,
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 180. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 19-го ВЕРЕСНЯ 1958 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 19, 1958 No. 180. VOL. LXV.

ФОРД Й АВТОМОБІЛЬНІ РОБІТНИКИ ПІДПИСАЛИ НОВИЙ КОНТРАКТ

Дітройт. — Керівництво Компанії Форд Мотор і провід спілки Об'єднані Автомобільні Робітники підписали після довгих переговорів новий договір в справі робітничих платень, що обов'язуватиме на протязі трьох найближчих років. Відбулося підписання нового контракту в середу, дня 17 вересня о год. 4.05 по полудні, 6 годин після того, як 95,000 робітників почали страйк у 85-и фабриках компанії Форда у 24 різних стейтах. Новий договір встановляє загальну підвишку платень й інших винагород, які дають разом приблизно 30 центів на годину. Самі платні будуть збільшені на 7 центів за годину. В контракті передбачене видатне збільшення допомог на випадок безробіття і відшкодувань для робітників, звільнених з праці, як теж і старечих пенсій. Обидві сторони і керівництво компанії Форда і робітники висловили своє задоволення новими умовами праці. Джан С. Буґас, віце - президент компанії Форда для індустрійних взаємин, заявив, що контракт не перевищає реальних спроможностей компанії і що компанія постаралася дати робітникам щонайкращі платні і забезпечення. Так же само з признанням про новий контракт висловився і провідник спілки Об'єднані Автомобільні Робітники Волтер П. Рутер, заявляючи, що він бере до уваги людські потреби і вимоги автомобільних робітників. Водночас із цим Рутер обіцяв, що провід спілки докладе всіх зусиль, щоб робітники вернулися до праці вже в четвер цього тижня. Переговори між проводом спілки і керівництвом компанії Форда в справі нового контракту тривали 325 годин на протязі 93 окремих днів в останньому півріччі. В господарських колах сподіваються, що цей контракт між компанією Форда й Об'єднаними Автомобільними робітниками стане основою для підписання нових контрактів цієї ж спілки з іншими автомобільними компаніями, передусім з Дженерал Моторс і Крайслером, переговори з якими починаються вже найближчими днями.

Фідель Кастро почав офензиву проти урядових військ

Гавана, Кубинська Республіка. — Провідник кубинських повстанців Фідель Кастро при допомозі своєї радіової стації повідомив 17-го вересня, що його повстанські військові з'єднання почали офензиву проти урядових військ президента Фульхенціо Батісти. 6 військових колон мали вийти з повстанської бази в горах Сієрра Маестро в Східній Провінції та пробувати „опанувати територію республіки". Досі повстанці мали свої збройні сили в провінціях Східній і Ляс Віллас, а тепер їм вдалося вже пройти до провінції Камаґей. Урядова армія повідомляє, що вбито 26-ох повстанців, а урядові війська втратили 4 вояків. Сили повстанців досить поважні, коли вони відважуються починати боротьбу в місті Камаґей, де вони старалися відбити в'язнів. Повстанцям вдалося було на кілька годин захопити місто Манікараґва. Кастро заповів ще в серпні теперішню свою офензиву.

Промислова продукція збільшилася на 2 відсотки

Вашингтон. — Рада Федеральної Резерви звітує, що промислова продукція в серпні цього року збільшилася на 2 відсотки в порівнянні з липнем ц. р. В цьому звіті стверджується, що продукція збільшується в швидкому темпі, як передбачалося, і що вона досі вже відзискала більше як половину з того, що була втратила між серпнем 1957 і найглибшою рецесією в квітні ц. р. Промислова продукція в серпні ц. р. становила 13 відсотків в порівнянні з пересічною продукцією з 1947 1949 років, коли вона виносила 100. У звіті підкреслюється той факт, що збільшилася продукція у важкій промисловості, яка не поправлялася довший час, хоч інші промисловості виказували збільшення вже від кількох місяців.

Бюро погоди передбачає потепління на півд. сході і холод на півн. заході

Вашингтон. — Бюро погоди ЗДА передбачає, що в місяці від половини вересня до половини жовтня буде температура тепліша від нормальної для цього часу на Сході і Південному Сході, і холодніша в стейтах на Півночі і Заході. Для орієнтації подаємо, що пересічна нормальна температура для цього часу виносить в Ню Йорку — 63,5, Шикаґо — 60,5, Денвер — 57,3 і Сан Франсіско — 61,2. Нормальна температура буде в стейтах Нової Англії і на східній частині узбережжя Великих озер. Всі середущі стейти з півночі на полудне матимуть більші від нормальних атмосферичні опади, на заході й на сході буде менше від нормальних дощів, а в інших районах будуть нормальні дощі.

Совєти завдячують успіхи в озброєнні шпигунам, а не науковцям, — каже генерал Трудо

Вашингтон. — Шеф армійського наукового досліду генерал поручник Артур Дж. Трудо домагається, щоб американські промисловці більше дбали про зберігання тайних інформацій про нову зброю в часі проєктування і продукції. У своїй промові на зборах Американського Товариства Промислової Безпеки колишній голова армійської розвідки генерал Трудо сказав, що СССР швидким темпом розбудував свою зброю завдяки успішній шпигунській праці, а не внаслідок осягів своїх науковців. „Я бажав би, щоб я міг ще гостріше говорити про цю справу, наводячи деякі найновіші випадки, які ми знаємо", — казав генерал. „Та я можу сказати, що заавансований стан совєтської технології можливий був більше завдяки шпигунству і підривній акції як завдяки праці совєтського наукового апарату", — твердив генерал Трудо.

Прихильники Фобуса організують приватну шкільну корпорацію

Литтл Рок, Аркенсо. — 6 мешканців міста Литтл Року 17-го вересня дістали чартер Приватної Шкільної Корпорації в Литтл Року, бо вони плянують перебрати ті 4 середні школи в місті, в яких припинене шкільне навчання тому, що губернатор Орвел Е. Фобус їх закрив. Приватна Шкільна Корпорація складається з прихильників Фобуса. Вона адмініструвала б середніми школами, але фонди діставала б із стейтових фондів, згідно зі стейтовим законодавством. В тих школах не було б шкільної інтеґрації, бо зарядження Найвищого Суду обов'язує тільки публічні школи. Сам губернатор Фобус відмовився зайняти становище до заснованої шкільної корпорації, але місцеві демократи заявляють, що це є частина губернаторової програми в боротьбі проти об'єднання. На всякий випадок навчання в середніх школах не почнеться перед окремим голосуванням в справі об'єднання шкіл, яке має відбутися вже 27-го вересня. Виборці мають заявитися, чи бажають для своїх дітей окремих чи спільних шкіл. — Того самого дня генеральний прокуратор ЗДА Вільям П. Роджерс виголосив промову на Крайовій Конференції для Справ Громадянства, в якій заявив, що південні стейти помиляються коли думають, що їм вдасться законним шляхом обійти зарядження Найвищого Суду ЗДА та не здійснити об'єднання шкіл. Зарядження Суду є обов'язкове для всіх громадян і всіх стейтів — казав Роджерс.

Заповідають антисовєтську демонстрацію перед головною кватирою ОН

Ню Йорк. — Конференція Американців Центральної і Східньої Европи й Американська Конференція для визволення не-російських народів СССР влаштовують в суботу 20 вересня ц. р. о год. 3-ій по полудні велику антисовєтську демонстрацію. Демонстрація відбудеться перед головною кватирою Об'єднаних Націй при 42-ій вулиці і першій Евню в Ню Йорку. До обидвох конференцій належать представники 17 поневолених Москвою народів, включно з українцями, що їх репрезентує Комітет Об'єднаних Американсько-Українських Організацій міста Ню Йорку, Відділ УККА. Згаданий комітет звернувся із закликом до членства всіх своїх організацій взяти масову участь в суботній демонстрації і заманіфестувати своє одностайне становище в боротьбі з большевизмом і з імперіялізмом Москви.

Обсерватори вільного Китаю, В'єтнаму і Канади візьмуть участь у Конґресі ПАБНА

Ню Йорк. — Як повідомляє Централя ПАБНА, п. Шіл-Шіло-Гва, директор національно - китайської радіовисильні в Тайпеї (Формоза) прибув до Ню Йорку, де 21-го вересня виступить на Конґресі ПАБНА з доповіддю про боротьбу азійських народів проти комунізму і про співпрацю з АБН на Далекому Сході. Амбасадор В'єтнаму в ЗДА, перед від'їздом до Вашинґтону, повідомив представників ПАБНА, що його дружина, пані Тран-Ван Теуонґ, офіційний обсерватор В'єтнаму в організації ОН, прийде на Конґрес ПАБНА, де виступить з промовою на бенкеті. П-ні Тран-Ван Теуонґ живо цікавиться Україною і визвольною боротьбою українського народу. Вона та її чоловік двічі були арештовані комуністами і лише чудом врятувалися від смерти. В Конґресі ПАБНА візьме участь також знана канадійська радіокоментаторка Едіт Гайдер, широко відома зі своїх виступів у справах визволення народів, поневолених російським імперіялізмом і комунізмом.

Василь Найдух, визначний Союзовий діяч, помер

Френквил, Па. (Я. П.) — 12-го вересня 1958 р. помер тут на серцеву атаку 60-літній секретар 242 Відділу УНСоюзу та новообраний голова Окружного Комітету Відділів УНСоюзу вугільного басейну, Василь Найдух, старший. Покійний був відомий, як відданий довголітній союзовий робітник. Хоч сам народився уже в Америці, все своє життя він вмів зберегти гарячу любов до України й велику частину своїх життєвих трудів він віддав для української національної справи, а передовсім для УНСоюзу. Народився він в Шенандоа, Па. 4-го жовтня 1898 р. Жив і помер в Френквил. Вся його родина належить до УНСоюзу, а після його смерти управа Відділу назначила дружину померлого п. Марію Найдух, заступником на пості, опорожненім її чоловіком. Нежданa смерть застукала покійного Василя дослівно на союзовій роботі. Ще тільки 24-го серпня ц. р. він скликав був у Френквил окружну союзову нараду, якою проводив і яка обрала його наново на голову Окружного Комітету Відділів УНСоюзів тієї історичної околиці, яка була колискою УНСоюзу перед 65 роками. Покійний залишив за собою загальний жаль і пам'ять відданого сина свого народу та одного з найбільш прикладних союзовців.

ПОМЕР ДИРЕКТОР ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА В НЮ ЙОРКУ — д-р МИХАЙЛО РАБІЙ

Ню Йорк. — 17-го вересня несподівано помер на 59-му році життя д-р Михайло Рабій, директор Школи Українознавства в Ню Йорку, член Управи Учительської Громади, учасник Визвольних Змагань у з'єднаннях УСС. Покійний народився в Західній Україні в Самборі, був учителем гімназії в Дрогобичі, а на еміґрації працював в УТГІ як україніст. М. Рабій працював також на літературному полі і залишив збірку оповідань, видану в Ню Йорку, під заголовком „Напередодні".

Арабські країни буцім-то погодились на „приявність ОН" на Середньому Сході

Об'єднані Нації. — Три арабські країни — Йорданія, Ливан і З'єдинена Арабська Республіка — погодились на проєкт генерального секретаря ОН Гаммершилда, щоб на Середньому Сході встановити „приявність Об'єднаних Націй" у постаті постійної обсерваційно-посередницької комісії. Таке твердять часописи, покликуючись на „дипломатичні кола" з Об'єднаних Націй. Даґ Гаммершилд роз'їздив наприкінці серпня й з початком вересня по Середньому Сході у висліді резолюції надзвичайної сесії Генеральної Асамблеї з 21 серпня ц. р. і буцімто дістав згоду від названих трьох арабських країн, щоб на терені Йорданії, Сирії та Ливану встановити станиці такої спеціяльної групи ОН, з головною кватирою в Аммані в Йорданії. В її проводі стояв би спеціяльний амбасадор Об'єднаних Націй, який повідомляв би секретаріят ОН про всякі порушення прийнятої 21 серпня ц. р. резолюції щодо взаємного пошанування суверенности й непорушности арабських країн і т. д. Хоча така комісія ОН не мала б такої реальної сили як англійська й американська військові залоги в Йорданії і Ливані, проте гадають, що у змінених на краще відносинах в тих країнах покликання до життя такого органу Об'єднаних Націй оправдало б відкликання англійських військ з Йорданії. Що стосується Ливану, то ЗДА вже тепер ступнево відтягають відтіль свої війська. Новий президент Ливану Ф. Шеґаб не сказав ще нічого на тему нового уряду, що він його покличе. Гадають, що новим прем'єром буде поміркований націоналістично - опозиційний діяч, колишній прем'єр Рашід Карамі, але не є виключене, що перший уряд Шеґаба буде цілком аполітичний, зложений з фахівців.

Москва хоче використати Об'єднані Нації для своїх цілей

Москва. — Московська „Правда", присвятивши довгу статтю відкриттю нової сесії Генеральної Асамблеї ОН, використовує нагоду для атак проти „американських імперіялістів" та „вимагає", щоб Генеральна Асамблея, незалежно від її офіційно проголошеного денного порядку, зайнялася такими шістьма — найважнішими для большевиків — справами: 1) „провокації" ЗДА в обширі протоки Формози (Тайвану); 2) прийняття комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй і виключення відтіль націоналістичного Китаю; 3) „саботування" Америкою і Англією домагання щодо відкликання військ з Ливану і Йорданії: 4) прийняття резолюції щодо негайного і беззастережного припинення всіми країнами по всі часи ядрових експериментів; 5) прийняття резолюції про конечність скасування всіх заморських баз, як передумови для рішення про вийняття сферичних просторів з-під військових цілей і 6) прийняття резолюції про „засудження колоніяльних практик" Франції в Альжирі. „Правда" розглядає ближче кожну з отих точок і при цій нагоді повторює відомі пропаґандивні арґументи щодо кожної з отих справ.

Амбасадор ЗДА в Ливані конферує з новим президентом

Бейрут. — Американський амбасадор в Ливані Роберт МекКлінток конферував окремо з командантом висадних американських військ в Ливані, генералом Полем Д. Адамсом, та окремо з новим президентом Ливану, генералом Фуадом Шеґабом, який 23-го ц. м. переймає від президента Каміля Шамуна урядування. За загальним переконанням ці наради стосувались терміну відкликання американських військ з Ливану. Сподіваються, що новому президентові вдасться довести до такого внутрішнього замирення в Ливані, що дальше перебування там американських військ стане безпотрібне і що ЗДА самі, не чекаючи, поки Об'єднані Нації виготовлять якусь політичну платформу для відкликання військ, зроблять це у безпосередньому порозумінні з новою владою Ливану. Крім двох куренів морської піхоти, які відплили з цілим своїм вирядом, навантажені на чотири транспортні кораблі, літаконосець „Васп" забрав сім гелікоптерів, що робили службу в Ливані.

Совєти нацьковують Японію проти американських військових баз

Токіо. — Совєти передали Японії нову ноту з погрозами і „пересторогами" з приводу уявної допомоги, яку нібито Японія дає Америці в її політиці в обширі Формози. Совєти твердять, що Японія, „дозволяючи" ЗДА на користування базами на своїй території для перекидування на Формозу літаків та війська, несуть співвідповідальність за „аґресію", що її допускаються американці супроти Китаю, що його „леґальною власністю" та „інтеґральною частиною" є Формоза й прибережні острови. Тому Совєти домагаються від Японії, щоб вона відмовила З'єдиненим Державам права вдержувати на японській території морські й летунські бази. Речник совєтської амбасади проголосив зміст совєтської ноти на окремій пресовій конференції, щоб осягнути пропаґандивний ефект на сторінках японської соціялістичної і пацифістичної преси. Японський уряд відповів коротко, що є нотерійно відомою правдою, що Японія веде мирну політику, не є заанґажована в ніякій аґресії та стоїть за мирне полагоджування всяких міжнародних конфліктів.

ОН ЗНОВУ БУДУТЬ РОЗГЛЯДАТИ СИТУАЦІЮ НА МАДЯРЩИНІ

Об'єднані Нації. — Головна Комісія Об'єднаних Націй яка складається з 21 членів затвердила на своєму тригодинному засіданні в минулу середу представлений Секретаріятом денний порядок Генеральної Асамблеї з 72-х точок, у тому числі справу теперішньої ситуації на Мадярщині. Комісія запросила на своє засідання, спеціяльно у зв'язку з згаданою справою, комуно-мадярського міністра закордонних справ Ендре Сіка, який „протестував" проти заторкування цієї справи на терені Об'єднаних Націй, бо це, мовляв, „внутрішня справа" Мадярщини і дебата про неї була б порушенням чартеру ОН. У тому самому дусі промовляли представники СССР, Чехословаччини і Румунії. Валеріян Зорін від СССР ремствував, що З'єдинені Держави — казав він — хочуть дебатою про Мадярщину відвернути увагу від своєї „аґресії" в обширі Формози (Тайвану). Представник Цейльону Клод Кореа мав сумніви, чи дебата про ситуацію на Мадярщині „принесе якусь позитивну користь в теперішньому часі" і чи не треба старатися „іншими способами" радше зменшити напруження, ніж його побільшувати. Американський амбасадор Генрі Кебот Ладж і інші західні представники звертали увагу на постійне нехтування Совєтами резолюцій і рекомендацій Об'єднаних Націй в справі Мадярщини та на факт, що ще 14 липня ц. р. спеціяльна комісія для справ Мадярщини, покликана Генеральною Асамблеєю, ствердила була продовжування брутальних засобів теперішнього комуно-мадярського режиму. Вони пригадали останній доказ цієї брутальности, що його дали Москва і слухняний їй будапештенський режим, розстрілянням кол. прем'єра Імре Надя і трьох його найближчих співробітників. Остаточно, 15 голосами проти 3-х рішено перевести дебату на Генеральній Асамблеї над Мадярщиною. Дві держави — Цейльон і Індонезія — стрималися, а головуючий Шарль Малік не голосував. Формально справу Мадярщини зголосили на денний порядок Уруґвай і Австралія.

Зате в середу головуючий президент Генеральної Асамблеї Малік, на просьбу Індії, що зголосила була на денний порядок Генеральної Асамблеї справу прийняття до Об'єднаних Націй комуністичного Китаю, відклав обміркування індійського внесення до четверга з уваги на заповіджену на четвер промову державного секретаря Джана Ф. Доллеса. Ніхто з приявних не спротивився такому пересуненню. Загально вважають, що все одно внесення Індії на поставлення на денний порядок справи комуністичного Китаю перепаде, а якщо над цим внесенням голосуватиме сама Генеральна Асамблея чи її Політична Комісія, яка складається з усіх членів ОН, то там теж рішать на цій сесії не говорити про допущення комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй. На 12-ій сесії Генеральної Асамблеї такий самий внесок перепав був 47 голосами проти 7-х. Крім Доллеса, на четвергове засідання Генеральної Асамблеї заповів свій виступ совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико. Головна Комісія рішила, що Генеральна Асамблея закінчить свою сесію 14 грудня ц. р.

Папа наказує молитви за „мир Христа" на землі

Рим. — Папа Пій XII виголосив через радіо промову до паломників, зібраних у Люрді на святкуваннях 100-річчя появи Пречистої Діви святій Бернадетті, поручаючи їй молитися за „мир Христа в світі". Натякнувши на важку теперішню міжнародну ситуацію та моральну розтіч, Папа висловив тверде переконання, що таки здійсниться Царство Боже на землі з благословенством Пречистої. Звернення Папи було формальним закінченням Міжнародного Марійського Конгресу. Кардинал Спеллман з Ню Йорку виїхав на чолі 607-х американських паломників із Люрду до Еспанії. Він мав розмову у Сант Себастіяні з еспанським міністром закордонних справ Фернандом Марією Кастелльо.

ЗДА хочуть ще сім років орудувати базами в Марокко

Рабат. — Американський уряд звернувся з пропозицією до уряду Марокка, щоб той дозволив на користування п'ятьма існуючими американськими базами в Марокко ще протягом найближчих кругло сім років. Марокканський уряд — твердить преса — не погоджується на це. Він є проти користування цими базами для стратегічних цілей з уваги на невтральність Марокко і його непричасність до НАТО чи до східнього Варшавського пакту. Тому марокканський уряд хоче дати Америці тільки час до п'ятьох років на ліквідування тих баз, себто на евакуювання всіх споруд, уладжених величезним коштом коло 500 мільйонів долярів. Марокканська преса вдоволена принциповою згодою Америки на ліквідування п'ятьох баз в Марокко, але не вдоволена умовами, що їх ставить Америка. У цілому Марокко проголошено півгодинний демонстраційний генеральний страйк на знак протесту проти плебісциту, що його на терені сусіднього Альжиру переводить Франція над новим проєктом конституції. Марокко стоїть на становищі, що Франція повинна спершу замиритись з альжирськими націоналістами, признавши в принципі право Альжиру до державної самостійности.

В АМЕРИЦІ

● **11-річний Джанні Галаґер,** що їздить на спеціяльному кріслі, відвідав президента Айзенгавера в Нюпорті від імени Айзенгавера помагає хворим спаралізованим, започаткувавши своїми відвідинами збірку цій фундації. Малий колектор був дещо розчарований, коли його впустили до Президента і перед тим не обшукували. Як Айзенгавер про це довідався, він шепнув аґентові, щоб той обшукав Галаґера, чи не має він зброї. Хлопчина вернувся додому цілковито задоволений.

● **Кінова зірка Мерилін Монро,** яка бере участь в накручуваному фільмі „Дехто любить то на горячо" виїхала з Голливуду до шпиталю в Сідарсі. Лікар відмовився назвати журналістам її недугу, але приятелі Мерилін твердять, що вона просто перевтомлена.

● **Арґентинський президент** Артуро Фрондізі разом з членами свого кабінету був присутній на панахиді по жертвах протиперонівської революції. Коли він вийшов із катедри, юрба зустріла його окликами „Резиґнуй!". Недалеко палацу президента вибухла бомба, не спричинивши нікому шкоди.

● **Адміністрація шпиталю** „Маунт Сайней" в Ню Йорку обрахувала, що кожний 35-ий пацієнт у той чи інший спосіб дістає якесь ушкодження в самих таки шпиталях. Це свідчить про потребу запроєктувати для хворих інші моделі ліжок, крісел, стільчиків і т. п. На щастя, тільки 5 відсотків нещасливих випадків у шпиталях належать до тяжких.

● **В Ню Йорку** почав виходити мистецький двомісячник „Горізонт", ціною дол. 3,95 за примірник. Тверда обкладинка цього журналу має пригадувати читачам, що його по прочитанні треба зберігати.

● **Адміністрація летунської лінії „Амерікен Ворлд Ервейс"** Вілліс Дж. Ліпском повідомила, що 16-го жовтня почнуться рейси джетових літаків „Буїнг 707" між Ню Йорком, Римом і Парижем. Лет із Ню Йорку до Парижу триватиме лише 7 годин. Дотепер найшвидший літак перелітав цю відстань за 11 годин і 35 хвилин.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Посла д. Івана Кучерепу,** який був в минулому парляменті Канади членом Комісії Закордонних Справ, обрано у новому парляменті головою Комісії Парляментарної Процедури. Посол Кучерепа бере активну участь у дебатах парляменту, де разом з іншими українськими послами обороняє справу поневолених Москвою народів, а зокрема українського, розкриваючи східність Москви і колоніяльний підбій світу московсько - большевицьким імперіялізмом.

● **Турнір школи танків Василя Авраменка** відбудеться в неділю, дня 21 вересня ц. р. в домі СУМА в Шикаґо. Літній курс танків дає українській громаді дальших сто нових танцюристів, що виступлять о 3 год. з окремою програмою. Слово в програмі буде мати теж Каленик Лисюк, що приїхав з Онтаріо, Каліф., на постійне перебування до Шикаґо як екзекутивний директор Українського Музею. Вечером того ж дня відбудеться бенкет і забава. В літньому танковому курсі є найбільше дітей дрібного віку. Прибудуть теж танцюристи з Милвокі і Ґері, Інд.

● **На вечірніх курсах,** влаштовуваних Ютицьким Каледжом Сиракюзкого Університету, викладатиме в цьому шкільному році англійську мову для чужоземних студентів українець, п. Ярослав Ликтей. Курс буде відбуватися у вівторок кожного тижня увечорі в годинах 6.45 — 9.30 у приміщеннях Каледжу в Ютика, Н. Й.

У СВІТІ

● **Поліція у столиці Ірляндії,** Дубліні, була заалярмована анонімовим телефонічним повідомленням, що в пасажирський літак, яким мав летіти ірляндський міністер закорд. справ Франк Ейкен на відкриття Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй в Ню Йорку, підкинено годинникову бомбу. Літак негайно опорожнено і докладно перешукано. Повідомлення було фальшиве. Відлет спізнився на дві години.

● **У соборі св. Михаїла в Бєлграді,** вибрано минулої неділі архиєпископа Германа Діоріся патріярхом сербської Православної Церкви. У виборі брало участь 56 православних духовників. Попередній патріярх Вікентій Проданов помер два місяці тому.

● **Архиєпископ Болонії** (Італія), кардинал Леркаро заскаржив до суду комуністичний щоденник у Римі „Ль' Уніта" за закид, наче б то він, кардинал, був причетний до підозрілих фінансових операцій банкера Джібаттіста Джюфре, проти якого ведеться офіційне слідство. Названий фінансіст дістав був з Ватикану за добродійну діяльність (будування церкви, купування для них дзвонів, допомогу сиротам і т. д.) відзначення. Він давав щадничим вкладчикам у своєму банку 50 - 100 відсоткову дивіденду. Міністерство фінансів повело слідство, щоб вияснити, відкіля він брав на це фонди.

● **Винозбір у Франції** минулого року був дуже поганий, і внаслідок цього ціни на вино підскочили були на 50 відсотків. Цього року напрочуд зародили виноградники і сподіваються, що продукція французького вина зросте на більйон ґальонів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КОМПРОМІСИ ЗІ ЗЛОЧИНЦЯМИ

Лідер англійських комуністів Гю Гейтскелл у листі до англійського прем'єра Геролда Мекміллена домагався, щоб він вплинув на американський уряд в користь китайських комуністів, бо, мовляв, комуністичний Китай має „законні права" на Формозу й прибережні острови. Можна б не прив'язувати великого значення до такого голосу, якби не те, що Гю Гейтскелл — це евентуальний прем'єр Англії, якщо Партія Праці виграє найближчі вибори в Англії, що не є виключеною річчю. За допущення червоного Китаю до Об'єднаних Націй будуть розпинатися на цій сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй не тільки комуністичні країни, але й Об'єднана Арабська Республіка, де заборонена комуністична партія, — держава, що її націоналістичний президент недавно виголосив промову з фразами про „американський імперіялізм" на Далекому Сході, наче запозиченими з комуно-китайської пропаганди. Справу членства комуністичного Китаю в Об'єднаних Націях запропонувала, як окрему точку в денному порядку Генеральної Асамблеї, Індія, що її демократичного характеру не можна ставити під сумнів, так само, як понад усяким сумнівом стоїть небуденна індивідуальність Джавагарлала Неру. Таких прикладів незрозумілого запаморочення безліч. До них можна зарахувати й недавню заяву колишнього американського державного секретаря Діна Ачесона, що, мовляв, оборона прибережних китайських островів проти комуністів „не варта й одного американського вояка", і сердиту заяву сенатора Вільяма Фулбрайта в телевізійній передачі з критикою Айзенгавера за підтримування китайських націоналістів.

Таким чином люди з вільного світу, які розуміють смертельну небезпеку комуністичної загрози, *мусять боротися* на два фронти: проти Совєтів та комуністичного Китаю і проти численних власних таки різнонаціональних політиків, письменників і філософів, які в ім'я „політичного реалізму", торговельних зисків чи вдячности за отриману від Москви зброю, форсують китайських комуністів до Об'єднаних Націй, заплющивши очі на факт, що заміна в тій установі вільного Китаю комуністичним була б величезним моральним і політичним скріпленням воюючого комунізму та послабленням всього вільного світу. Щоб пригадати, що саме являє собою комуністичний Китай, приватна американська організація „Комітет одного мільйона" (мільйон осіб в ЗДА підписало меморіял проти допущення китайських комуністів до Об'єднаних Націй) видав нову 176-сторінкову „Чорну книгу про червоний Китай". У цій книзі на підставі фактів розповідається про безперервну агресивну політику Пейпінгу, що намагається збройною силою здобути Формозу та прибережні острови, і водночас підготовити комуністичний переворот у Сіямі, Індонезії, Бірмі, на Маляях і Філіппінах.

Проте, пригадування злочинного характеру совєтського й комуно-китайського режимів не поменшує співіснувального духа, прикметного для Об'єднаних Націй. На установі ОН, на всій їх атмосфері і методиці діяння мститься їхній первородний гріх: що одним із їх основоположників був Совєтський Союз, у практиці найзапекліший ворог засад чартеру ОН. Здобувши собі позицію найбільшої після З'єднаних Держав і суперницької з ними великодержавницької потуги, Москва постійним залякуванням новою війною спонукує вільний світ до щораз нових переговорів, щораз нових компромісів, щораз дальших поступок, які збільшують стан посідання комуністів та підривають сили вільного світу. Президент Айзенгавер виголосив дуже гарну промову про те, що не слід зрікатися ні одної ланки з ланцюга загрожених комуністами прав, бо тоді розпадеться цілий ланцюг. Але, наче для заперечення цієї своєї власної тези, Америка розпочала з комуністичним Китаєм переговори про „мирне полагодження" проблеми островів у Формозькій протоці, яке — за твердженням численних коментаторів — має проявитися у признанні китайським комуністам, перманентним агресорам, нових концесій.

Ці невтішні відносини у широкому світі затьмарюють здоровий суд у найпростіших, здавалося б, справах. Ось можна було, напр., вичитати тезу, що тепер, коли комуністичний Китай висувається перед Совєтський Союз, настала „догідна пора" для — порозуміння з Москвою. Якого порозуміння?! Москва і Пейпінг ідуть і йтимуть пліч-о-пліч у спільному інтересі, і марні надії на їхнє розсваріння. І, далі, коли б навіть прийшло до одвертого конфлікту між ними, то не вільно повторювати помилки укладення союзу з СССР проти гітлерівської Німеччини, не можна чорта проганяти Вельзевулом. Всякі компроміси чи то з Москвою, чи Пейпінґом мусять довести до нещастя.

Д-р М. Дудра

„ЮНІЙНИЙ ЗАВОД" І „ПРАВО НА ПРАЦЮ"

Одне з найбільш спірних питань у відносинах між американськими робітниками і працедавцями є т. зв. „юнійний завод", тобто примусове членство в юніях, на яке організований робітничий рух настоює в колективних переговорах з підприємцями. Офіційна статистика показує, що 78% колективних договорів між юніями і підприємцями містять у собі клявзулі, згідно з якими всі робітники, які хочуть працювати в підприємствах, зв'язаних такими договорами, мусять належати до юній. Такі клявзулі санкціонує федеральний робітничий закон Тефта-Гартлі з 1947 року.

Довкола закону Тефта-Гартлі вже кілька років іде завзята дискусія. На перший погляд здавалося б, що ті, які виступають проти толерування законом примусового членства в юніях, мають безумовну рацію. Чому праця мала б залежати від членства в юнії? Чому юнії, які є приватними об'єднаннями робітників, мали б право примушувати вступати в свої ряди тих робітників, які з тої чи іншої причини не хочуть цього робити? Таке примусове членство ніяк незгідне з американським духом демократії і свободи. Свобода асоціяції, яка є складовою частиною основних прав громадянина в демократичній державі, повинна включати в собі свободу не тільки належати до різних приватних об'єднань, але й не належати до них. Так аргументують противники санкціонованого федеральним законом „юнійного заводу".

Але провідники організованого робітничого руху мають свої арґументи, яким також не можна відмовити слушности, зокрема, коли приглянутись іншим постановам закону Тефта-Гартлі, які зв'язані з цим питанням.

Закон Тефта-Гартлі прийняв т. зв. принцип більшости і ексклюзивности в колективних переговорах, згідно з яким юнія, яка має в своїх рядах більшість робітників даного підприємства, має правний обов'язок переговорювати в імені всіх затруднених в цьому підприємстві, і всі робітники користають з тих самих привілеїв, згідно з колективним договором. В такій ситуації не можна відмовити слушности юніям, коли вони настоюють на тому, щоб усі робітники, які користають з колективних договорів, також покривали кошти колективних переговорів, платячи юнійні вкладки.

При цьому треба зазначити, що, у випадку договорів з клявзулями про „юнійний завод", даний робітник втрачає працю тільки тоді, коли не платить юнійних вкладок. Зате втрата членства в юнії з будь-якої іншої причини, наприклад, за критику проводу чи за неактивність в юнії, не має жадного впливу на його працю. Іншими словами, одиноке, що вимагається в таких колективних договорах від робітників, які не хочуть належати до юній добровільно, це — плачення юнійних вкладок, які є компенсатою за користі, здобуті юніями в колективних переговорах, і які причиняються до покриття коштів, зв'язаних з такими *переговорами*. Таким чином тут можна говорити радше про справедливий розподіл фінансових тягарів, зв'язаних з колективними переговорами, як про примусове *членство в юніях*.

Так арґументують прихильники „юнійного заводу", очевидно, в першу чергу організовані члени профспілкового руху. А все ж таки *їхні противники* мають формально-правну рацію, коли настоюють на тому, що тут іде не тільки про покриття коштів колективних переговорів, але також про примусове *членство в юніях*, яке суперечить загальному духові американської демократії.

Покищо з а х о д и певних груп американського суспільства, зокрема підприємців, щоб змінити *дотичну* постанову закону Тефта-Гартлі та заборонити „юнійні заводи", не увінчались успіхом. Зате більшими успіхами вони можуть похвалитися у поодиноких стейтах. До цього часу вже 18 стейтів ухвалили закони або конституційні поправки про т. зв. „право на працю", які забороняють будь-які форми примусового членства в юніях. Ці закони стосуються тільки до тих підприємств, господарська діяльність яких не виходить поза межі даного стейту, бо тільки такі підприємства підлягають стейтовій юрисдикції. Але закон Тефта-Гартлі робить в цьому випадку виїмок і постановляє, що в стейтах із законами про „право на працю" і підприємства, які підлягають федеральній юрисдикції, не можуть мати „юнійного заводу".

Всі ці стейти, з виїмком Індіяни, це переважно аграрні стейти, і тому покищо юнії не переймались занадто цією справою. Але тепер іде гарячкова підготовча агітація за схвалення законів, власне конституційних поправок про „право на працю" в деяких інших, цим разом промислових стейтах, як, напр., Огайо, Пенсилвенія, Каліфорнія тощо. Населення цих стейтів матиме нагоду в листопаді ц. р. висказати свою думку в цій справі, схвалюючи або відкидаючи пропоновані закони про „право на працю".

Вибір між „юнійним заводом" і „правом на працю" не легкий. Голос за „правом на працю" дає можливість кожному робітникові працювати без огляду на його приналежність чи неприналежність до юнії, але зате кривдить юнії, бо відмовляє їм права вимагати, щоб усі ті, які користають з колективного договору, також покривали кошти колективних переговорів, платячи юнійні вкладки. Знову голос проти „права на працю, тобто за „юнійним заводом", дає юніям можливість вимагати компенсати від усіх робітників, які користають з юнійного договору, але зате апробує примусове членство в юніях.

Нам здається, що цю справу розв'язано далеко краще в Швайцарії, одинокій країні з такого роду законодавством. Швайцарський закон з 1956 року постановляє, що юнії не можуть нікого змушувати вступати в свої ряди, дарма що вони змагаються за інтереси всіх робітників. Зате вони можуть вимагати, щоб ті робітники, які не хочуть належати до юній, хоч і користають з юнійних договорів, платили т. зв. „вкладки солідарности" на покриття коштів колективних переговорів, при чому ці вкладки наполовину менші, ніж юнійні вкладки, бо не-члени користають тільки з колективного договору, а не з усіх інших привілеїв, які мають члени юнії.

"Ця „соломонівська" розв'язка засадничо задовольняє обидві сторони. Юнії не можуть нарікати, бо кожний робітник, який користає з юнійного договору, а не належить до юнії, платить свій даток на покриття коштів колективних переговорів. А робітники, які не хочуть належати до юній, мають повне право не належати до них, а тільки платять свою пропорційну частку на покриття коштів колективних переговорів, з яких вони користають.

В Америці є вже кільканадцять подібного роду колективних договорів, але це покищо тільки крапля в морі. В загальному дискусія на цю тему йде далі в площині „юнійний завод" чи „право на працю".

Василь Косаренко-Косаревич

ТРИСТАЛІТТЯ ГАДЯЦЬКОГО ДОГОВОРУ

Після гучного святкування москалями 300-ліття Переяславського договору (1654) поляки скромненько відзначають 300-ліття Гадяцького договору (1658) з тією самою Україною як Руссю.

Більш успішний і віроломний московський топтач угод поставив у Києві пам'ятник своєму тодішньому партнерові, Хмельницькому, як блахманний символ „добровільного возз'єднання" українського народу з московським. Дарма, що це була тільки тимчасова персональна унія в особі московського царя-протектора з династії Романових, аналогічна до австро-угорської в особі цісаря з династії Габсбургів. Мадяри шукали тоді союзника в обронній боротьбі проти турків, а тодішні українці потребували союзника в оборонній боротьбі проти поляків у їх намаганні обернути звільнену Україну назад у свою колонію.

Уже сам Хмельницький незадовго побачив і переконався, що він попав з-під дощу під ринву. Протекторська бо рука православного московського союзника ставала щораз тяжчою й загрозливішою для України й українства, як католицького польського противника. Тому сам започаткував успішні переговори з поляками і їх королем Яном Казимиром, а водночас і зі шведами, німцями, ба навіть англійцями, щоб мати опору не тільки проти лукавої Московії, але й ненадійної Польщі. Ті переговори з поляками докінчив аж наступний гетьман І. Виговський договором у Гадячі (10 вересня 1658 р.).

Рамки часописної статті не дозволяють докладніше обговорити зміст Гадяцького договору. Тим більше, що далеко актуальніше значення мають деякі порівняльні моменти на тлі обох згаданих договорів.

Будь, наприклад, Гадяцька унія Руси-України, як третього рівноправного члена у федеральній спілці з Польщею і Литвою, так само і в такий же спосіб успішною для поляків, як стала Переяславська для москалів, то в Києві стояв би пам'ятник не Хмельницького, а Виговського, теж як символ „добровільного возз'єднання" українського народу з польським. Різниця в настанові москалів і поляків супроти українців не була в істоті їх внутрішніх замірів проковтнути „молоком і медом" текучу українську землю засобом асиміляції та вигублювання тих, хто не давав себе асимілювати через малоросійство або малопольство, а тільки в тактичній градації через здійснювання асиміляції. Доказами на те аж кишить історична дійсність. Наприклад:

Довідавшись про таємні переговори Хмельницького із згаданими державами, москалі „майстерно" приспішили смерть того самого свого партнера в Переяславському договорі, якому пізніше поставили пам'ятник в Києві. А коли Виговський поставив інтереси своєї країни вище від інтересів чужої Польщі, тоді поляки позбавили життя свого партнера в Гадяцькому договорі. А історія Гадяцького і Андрусівського (1667) договорів повторилася в договорах Варшавському з Петлюрою (1920) і Ризькому з СССР (1921). Ось чому ювілеї і Гадяцького і Варшавського і Переяславського договорів є для українців не святами радости, а днями жалоби. Але всі вони мають вартість історичного досвіду і так зумовленої науки. Тому то варто пригадати дещо теж із часів Гадяцького договору.

Найактивнішим промотором у переговорах, що привели до Гадяцького договору, був з польського боку волинський каштелян К. С. Бєнєвський. У його промовах до козаків, якими старався він переконати їх, що співжиття з поляками далеко краще, як з москалями, є такі місця: „Ви мусите слухати суворих наказів. Давніше ви самі вибирали старшину, а тепер є такі, які вам накидають своїх рабів, а тих, хто вам подобається, хочуть позбавити життя. Всі прибутки бере цар для себе, не дозволяє бідному козакові пити горілку, мед та пиво. Наказує вам носити московські (так і в оригіналі — ВКК) кожухи й лапті, стародавні звичаї хоче знищити і ледве чи вважає вас за людей, охоче вам повідтинав би язики, щоб ви не говорили, і виколов очі, щоб не дивилися, та держить вас доти, поки нас, поляків, вашою кров'ю не завоює, а потім переселить вас за Біле озеро, а Україну заселить московськими хлопами. Рятуйтеся поки ще час, єднайтеся з нами, рятуймо спільну Батьківщину..." "Ви вже маєте досвід з владою польською і московською, покуштували волі й неволі, ви говорили, що злими є поляки, а тепер певно скажете, що це гірші москалі..."

Ці віщі слова остороги Бєнєвського сповнились пізніше як щодо українців, так і щодо поляків у далеко більшій мірі, як він тоді казав. Одні й другі вже двома наворотами опинились у „загребущих руках" москалів із їх месіяністично-імперіялістичною ненавистю. Навіть Бєнєвському не могла прийти на думку можливість геноцидного виголоджування, масових катинських розстрілів, масового вінницького бестіяльства тощо.

На жаль, ані поляки, ані українці не використовують наявного історичного досвіду в їх взаєминах із москалями й Московією в російському чи совєтському плащику. Поляки й далі залюбки оперують останнім арґументом Бєнєвського, що, мовляв, українцям гірше під москалями, тепер уже росіянами, як під поляками. Так само одні й другі переочують або не усвідомлюють собі глибокого і вирішального змісту ось такого устійнення президента ЗДА В. Вилсона: „Я не питаю, чи цей чи той був кращим для мене. Річ в тому, що я ніякого пана не хочу мати над собою". Поляки бодай для себе самих свідомі значення такого твердження, яке лежить в основі кожної власнодержавної суверенности, тобто політичної її свободи, чи пак незалежности. Великій частині українців і того бракує.

Вся ж історія Сходу і Заходу Европи вчить на підставі наявного досвіду і по-

(Закінчення на ст. 7-ій)

Іван Телюк

НАША УЧАСТЬ В ПЕРЕДВИБОРЧІЙ АКЦІЇ

З початком листопада громадяни ЗДА знову будуть вирішувати, хто в майбутньому відповідатиме за долю їхньої країни. Беручи під увагу провідну ролю ЗДА у вільному світі, ці вибори матимуть вплив і на світову політику.

Тому перед нами стає питання: що ми робимо, щоб люди, які переймуть керівництво політичним життям нашої прибраної батьківщини, не тільки рішали про її долю, але, коли зайде потреба, були зорієнтовані у прагненнях громадян українського походження.

В рамцях передвиборчої акції добре заплянувану інформаційну акцію найкраще повести зв'язуючись із кандидатами, які в майбутньому матимуть посередній або безпосередній вплив на формування американської політичної думки. Одначе, така акція мусить бути зорганізована так, щоб наша постава „назовні" була суцільна.

Поширюючи зв'язки і знайомства з місцевими політичними чинниками, ми мусимо брати під увагу американську політичну рацію, пов'язуючи її з українською проблемою. В такій ситуації для кандидатів на політичне керівництво такого роду політична плятформа буде вигідною і зрозумілою, що ґарантує нам успіх нашої справи. Кожний кандидат здає собі справу з того, що малі, добре зорганізовані етнічні групи можуть бути рішальним чинником у його виборі, коли часом кілька або кількасот голосів рішають про вибір. Тому цій справі нам потрібно більше приділити уваги, як ми робили дотепер, стараючись знайти способи і форми пожвавлення громадського життя в даному напрямку.

До приїзду нової еміґрації в українському громадському житті по різних місцевостях ЗДА існували вже Українські Клюби обидвох партій, Демократичної і Республіканської, які й дотепер ведуть свою працю, керуючись місцевими інтересами, — без загального керівництва, а що найгірше із малим зрозумінням їхньої вартости в українському суспільно-політичному житті нашої спільноти. Зрозуміння вартости таких клюбів та належна організація праці серед них може бути важливим чинником нашої визвольної справи на терені ЗДА, що допоможе нам легше зреалізувати другу точку статуту УККА, яка звучить: „Сповіщати про скрутне положення українського народу та забезпечувати усі можливі засоби підтримки у його героїчній боротьбі за відбудову Вільної, Незалежної, Демократичної Української Держави..."

Ми всі підкреслюємо нашу „політичну місію", але часом замало зважаємо на обставини, в яких ми опинились і які можемо використати для допомоги українським змаганням. Зрозуміння цього моменту дало можливість іншим національним групам в ЗДА допомогти в будівництві власної держави. Дотепер наша політична акція на всеамериканському форумі під час передвиборчої кампанії мала характер припадковости або провадилась поодинокими людьми без більшого зв'язку із суспільно-політичним життям української еміґрації. Вся наша політично-суспільна структура (включно з УКК) побудована на базі політично-партійної організованости, що ми її присвоїли з краю і з нашого перебування на еміґрації в Европі. Робимо це, бо для нас воно є вигідне і дає заспокоєння нашим політичним прагненням, методою для нас зрозумілою. Виключно такий спосіб ведення політичного життя нашої еміґрації із плянами на довшу мету невистачальний. Ми не хочемо часом бачити дійсности і використати інших метод, які можуть принести велику користь. Ми не можемо допустити, щоб політично-суспільне життя нашої еміґрації скінчилось із нами. Наше п о л і т и ч н о-партійне життя сьогодні вже не є полем об'єднання громадян з певним спрецизованим суспільно-політичним світоглядом, а часто стає полем особистих порахунків, в яких прив'язується політичні погляди до поодиноких осіб або груп.

Така форма політичного життя є незрозумілою для покоління, яке вже починає приходити нам на зміну, і тому воно мало активізується в обороні народу, з якого вийшли їх батьки. Постає небезпека, що воно може відійти від нас назавжди. Тому нам потрібно промостити міст в нашому еміґраційному політичному житті і поступитись вперед. Таким місцем можуть бути Українські Клюби Демократичної і Республіканської партій, де можна пов'язати інтереси і заінтересування двох поколінь. Старша ґенерація, яка пам'ятає ще Рідний Край, може вкласти українську душу в американське політичне життя, щоб спільно знайти реальну розв'язку для добра визволення українського народу.

Коли ми таким клюбам приділимо більше уваги в еміґраційн о м у суспільному житті, то внедовзі зможемо похвалитись сенаторами і конґресменами українського роду або, щонайменше, українська справа набере серйознішого характеру в Америці, бо її інтереси будуть обстоювати українці зроду або ті, які будуть числитися з нашими голосами.

Д-р Дмитро Бучинський

ЗІ ЗГАДОК НАТАЛЕНИ КОРОЛЕВОЇ

(6)

Перед Естраллітиними очима встає прекрасна картина „Привиду Геллади" Полєнова.

На тлі прозоро-блакитного неба та синьо-кобальтового моря — залитий сонцем, як живе тіло — мармуровий храм.

Перед ним статуя Афродити-Анодіомени, але така, якою її знає сучасність: без рук! Що тримали ці, безслідно зниклі, руки?

Куди відійшли вони, прекрасні, радісні боги Геллади?

Чи не на цю землю, у цей край?

З давен-давна бо тікали сюди свободолюбні греки, що не хотіли коритись персам, римлянам і власним тиранам. І, як Еспанія є шматком Атлантиди, затопленої морем, так цей край є шматком Аркадії, звідти бо найбільше тікали мешканці, що не турбувались ані славою, ані багатством, а мріяли лише про втрачене, може лише вимріяне, „аркадійське щастя", яке може навіть ніколи не існувало?..

Першого серпня 1914 року Маруся збиралась святкувати Маковія, а Естрелліта думала про Венецію.

Думки їх перервала війна. Обоє де Кастри зголосилися до служби при Червоному Хресті. Естрелліта була двічі поранена й відзначена хрестом заслуги, а о. Евґеніо заразився від вояків тифом і помер.

„Війни оповісти не можна, — твердить письменниця. — Хто її не бачив — не уявить її собі. А хто бачив — не має охоти говорити про неї. Спробував зробити це Ґоя: не словами, а образами. І це мало не привело його до божевілля.

Естрелліта замкнена у божевільному *крузі*: вогненними іскрами бризкає кров і падає на тих, що залишились у безпеці, у теплі, у спокою, відкупившись срібняками, ціною крови тих, що гинуть за їхній *спокій, за тепло*...

Сестричка Естрелліта приклякла у вузенькім проході між ліжками...

— Пиши, сестричко! — диктує хворий, ледве чутним голосом. І *спиняється*. На клаптику паперу лягає висохла рука. — Пиши, сестричко, хай не їдуть до мене. Ніхто! Гроші їм, ой і як! — пригодяться. А я — я так помру. Все одно! Але як дозимують без мене? Як обсіються?..

Обв'язане рам'я розпухло до нелюдських розмірів. Здається, якби не лубки, що його обтискають, то воно росло б, як заквашене тісто — синє, з нестерпним запахом зіпсованої крови.

— Сядь, сестричко! — і намагається відсунути вже тільки символічне тіло. — Ось тут, на краєчок... Натупається, набігається за день... Пиши, сестричко, хай дров привезуть, ще *поки* не розмерзлось, бо у болото ...де витягти жінці з хлопцем-недолітком! — шепоче ще тихше хрипкий голос...

Сум убиває павутинням журби ці *прості*, щирі душі, що вміють мовчки терпіти власну болізнь. Але біду своїх близьких, котрим не в силах допомогти — так тяжко, тяжко несуть...

І серце кривавиться ранами, які заглушують пекучий біль тілесних ран...

Не потрібний їй уже приклад „Сідового співчуття", бо стали їй близькі ці безіменні „братці", що її, чужинку, називають сестрою. І радіє вона, як власною радістю, коли бачить, що хтось із них видужує: рани заживають, пролежнів немає...

Перед нею появляється заплакане Марусине обличчя. Як незмірно більше зробила б тут вона, своя рідна — цим Семенам, Іванам!.. І, згадавши, що вона, Естрелліта, лише артистка, намагається, як може найкраще — „грати Марусю!"

— Охота вам, баришня, — втручається молодий лікар, — стригти та англійські проділи робити цим опудалам? Ще й лекції їм читати з орієнтальної літератури?

А вона: постригла, поголила, *помила* руки, наливає страви, розносить, годує з ложки, як маленьких дітей...

— Тепер — викупатись і спати! — мріяла Естрелліта. Але ані купатись, ані виспатись не довелось. На порозі виріс Волощенко. Завжди веселе обличчя злодійкуватого посильного було збентежене.

— Біда, сестричко! Кілька козаків довідались про ґуральню, допались до горілки і попились „як слід".

Естрелліта забрала етер, оцет тощо й пішла в поле, під ліс рятувати „братців" від польового суду та смертних побоїв...

У 1915 році Естрелліта була відряджена до Києва. Там зустрілась з князем Іскандером, що командував своїми персами т. зв. дикої дивізії, які боролись по стороні Москви в першій світовій війні, добровольцями. Естрелліта призналася, чому вона втекла з його дому. Князь Іскандер прийняв хрещення і в Києві справили весілля, про що письменниця згадує:

„А „мавр" приходить, щоб вирвати дівчину з того бурхливого виру, до якого вона кинулась, щоб урятувати їй — спокійне, щасливе життя...

Маруся не тямила себе з радощів, що замість одного, її власного, відбудеться того самого дня й друге весілля, її подруги, її Катерини, що обидві вони засядуть разом за весільний стіл. Але весільний бенкет, на який з'їхалися до Естреллітиного домика обидві пари: одна з католицького костелу, а друга з православної церкви, — був, власне, Марусиним святом. Естрелліта, знаючи, як Маруся любила всі старовинні обряди та звичаї, хотіла справити їй якнайурочистіше весілля.

Прибраними батьками Марусі були Естрелліта та Іскандер. На столі не бракувало „гильця", устромленого в хлібі, прикрашеного пучечками калини та квітами. Не бракувало „короваю", пишного, як торт, оперезаного золотою стяжкою і оздобленого галузками. Естрелліта, за посередництвом нареченого Марусі, запросила на весілля цілий хор з театру Садовського, щоб її вибрана „Евмольгіді" пам'ятала своє весілля на все життя.

„Коли Марусю посадили на посаг, як у стародавніх греків, хор заспівав про те, як сам Бог виносить щасливу долю молодим, а янголи вікном на те дивляться. За першою залунала друга пісня:

Слава Зоря до Місяця;
Ой, Місяцю, друже вірний,
Не заходь же ти без мене,
Зайдемо обоє разом!

Естрелліта переклала пісню Іскандерові та двом його свідкам, старшинам-персам з „дикої дивізії".

— Як це подібне до наших весільних гимнів! У наших бо весільних піснях говориться про шлюб Сонця з Місяцем, і молодих порівнюють до цього „небесного подружжя".

ПРОТОКОЛ

XXIV. ЗВИЧАЙНОЇ КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ,

що відбулася в Клівленді, Огайо, в готелі Статлер — в тижні від 26-го до 31-го травня 1958 р.

(8)

ДЕВ'ЯТА СЕСІЯ

Четвер, 29-го травня 1958, увечері

Дев'яту сесію 24-ої Конвенції Українського Народного Союзу відкрив предсідник Конвенції, п. Йосип Лисогір, у четвер, 29-го травня 1958, о год. 7:30 увечері, пробним читанням прізвищ деяких делеґатів для перевірки приявности їх на залі нарад. При цьому стверджено відсутність таких делеґатів: п. Михайла Барана з 270-го Відділу, п. Миколи Миленького з 335-го Відділу, п. Володимира Столярського з 356-го Відділу та п. Дмитра Петрова з 497-го Відділу.

Предсідник Конвенції стверджує, що на порядку нарад стоїть справа вирішення оплати за „Свободу" та „Юкрейніен Віклі", яку довго дискутовано під час сьогоднішньої пополудневої сесії. Після відкриття дальшої дискусії над тією справою, делеґат 445-го Відділу, п. Іван Геврик, ставить внесок, щоб залишити оплату за „Свободу" в теперішній висоті 50 центів, але, з огляду на недавнє рішення Конґресу ЗДА про підвишку поштових оплат, додати до попередньої оплати 15 центів місячно на покриття поштових витрат, які „Свобода" буде мусіти платити в майбутньому. Одночасно залишити справу „Юкрейніен Віклі" так, як вона була, зн. не вимагати від роджених у ЗДА і Канаді членів платити за англомовний додаток до „Свободи" ані не зобов'язувати їх його передплачувати.

Внесок п. І. Геврика підтримав делеґат 277-го Відділу, п. Ярослав Гук, а за ним і делеґати Відділів чч. 133, 170, 106, 221, 161, 18, 165, 180, 157, 147, 287, 71, 114, 387, 303, 27, 103, 413, 240, 335, 358, 360, 355, 177, 304, 334, 65, 117, 388, 125, 227, 165, 390 та 137.

Внесок піддано під голосування і по підрахунку голосів стверджено, що за внеском голосувало 203, а проти 50 делеґатів. Отже його прийнято більшістю голосів.

На запит делеґата 120-го Відділу, як розуміти тількищо прийняте рішення, тобто чи члени у віці понад 65 років життя будуть зобов'язанні також платити 15 центів більше, п. Ярослав Гук заявив, що, коли він піддержував внесок, він розумів його так, що фактично на саму „Свободу" оплати не піднесено взагалі, а тільки ухвалено піднести оплату у висоті 15 центів місячно, що її потрібно для покриття збільшених поштових оплат. А поштові оплати треба оплачувати для всіх членів однаково, тому, в його розумінні, тих 15 центів відноситься і до старших віком членів.

Делеґат 238-го Відділу, п. Петро Мороз, заапелював до молодого покоління, родженого в ЗДА і Канаді, щоб воно відчуло в собі бодай моральний обов'язок передплачувати „Свободу", а делеґат 301-го Відділу, п. Михайло Кришталь, зложив заяву, що, з огляду на таке рішення Конвенції у справі „Свободи", він складає від себе на пресовий фонд „Свободи" 5 долярів і буде старатися, щоб Відділ його також вислав якусь квоту. Рівночасно закликає інших делеґатів складати на пресовий фонд „Свободи" та поробити намагання, щоб їх Відділи зложили свої датки також.

З черги, Предсідник Конвенції покликав до слова голову Статутової Комісії, п. Богдана Зорича, який перечитав і пояснив запропоновані Статутовою Комісією зміни й додатки до статуту в параграфах 71 до 135 включно. Член Статутової Комісії, п. Іван Малько, прочитав ті самі пропозиції в англійському тексті статуту.

Стор. 57, Пар. 73:

У рядках 8-9 підрозділу (в) скреслити „$250 на похоронні видатки і не більше як".

Стор. 59, Пар. 77:

Справити останнє речення, щоб звучало так: „Ніяким тестаментом не можна контролювати призначення спадкоємців".

Стор. 60, Пар. 79:

Скреслити цілий параграф і перенумерувати всі дальші параграфи.

Стор. 61, продовження Пар. 80:

У третьому рядку, після слова „кошти", вставити слова: „за це, включно з лікарським доглядом"

У п'ятому рядку скреслити „$250" і на це місце вставити „$500".

Стор. 63, продовження Пар. 84: (відноситься тільки до англ. тексту).

Стор. 63, Пар. 86:

Скреслити слово „шість" у першій лінійці та заступити його словом „п'ятнадцять".

Стор. 64, продовження Пар. 86:

У четвертому рядку скреслити слово „вишукуючи" і заступити його словом „вибираючи".

Стор. 67, Пар. 91:

У першому рядку, після слова „створити", вставити слова „на добровільній базі".

У четвертому рядку, після слів „Відділ може", вставити слово „добровільно".

У шостому рядку, після слова „ухвалою", скреслити все до кінця параграфу.

Стор. 69, Пар. 93:

Точка 7 „Звіт Комітету хворих" має бути скреслена, а дальші точки відповідно перенумеровані.

Стор. 70, Пар. 95:

У четвертому рядку скреслити слова: „Комітет хворих з трьох членів"

Стор. 71, Пар. 96:

Скреслити слова „повинні вміти читати й писати" у рядках 3 і 4.

Стор. 74, продовження Пар. 102:

Скреслити перше речення другого відступу, що починається словами „Він має" і кінчиться словами „Комітет хворих".

Стор. 76, Пар. 106:

Скреслити цілий параграф і знову відповідно перенумерувати наступні параграфи.

Стор. 79, Пар. 112:

Рядок 6 доповнити, щоб звучав так: „підлалдного Відділу і всіх його винних членів, а також".

Стор. 80, продовження Пар. 112:

У 1-му рядку, після слова „поодинокий", вставити слово „винний".

У 2-му рядку, після слова „ніякий", вставити слова „такий винний".

У 7-му рядку скреслити слово „кожного" і заступити його словом „такого".

Стор. 80, Пар. 114:

До цього параграфу додати таке речення: „Проте, всі повноправні члени повинні дістати переступні листи до інших підлалдних Відділів".

Стор. 81, Пар. 115:

У другому рядку скреслити слово „шість" і заступити його словом „п'ятнадцять".

Стор. 82, Пар. 118:

У п'ятому рядку скреслити „60" і вставити на це місце „65".

Стор. 88, продовження Пар. 131:

Починаючи від слова „включаючи" в 6-му рядку, скреслити все аж до слова „заплатив" у 10-му рядку, із першим словом „включаючи" та останнім словом „заплатив" включно.

У 22-му рядку того самого параграфу, після слова „припиняється", скреслити всі слова аж до кінця параграфу і заступити їх словами: „з виконанням умови про його права і запомоги, передбачені його членською грамотою і статутом".

Стор. 88, Пар. 132 (відноситься тільки до англійського тексту).

Стор. 89, продовження Пар 132:

У восьмому рядку вставити слова „тридцять одного дня" замість „тридцятьох днів".

Стор. 89, Пар. 134:

У п'ятому рядку слово „шести" заступити словом „п'ятнадцять".

Стор. 90, Пар. 135:

Цей параграф скреслити в цілості й перенумерувати останні параграфи.

Pg. 57 — Sec. 73:

In 8th line of sub-div. (c), delete "$250 for funeral expenses nor".

Pg. 59 — Sec. 77:

Delete all of the last sentence after the word "beneficiaries."

Pg. 60 — Sec. 79:

Delete the whole Section and renumber all following Sections.

Pg. 61, continuation of Sec. 80:

In fifth line, after the word "expenses", insert the words "thereof, including medical attention".

In line 7 delete "$250", and insert "$500".

Pg. 63, continuation of Sec. 84:

In 6th line, correct spelling of "liability".

Pg. 63 — Sec. 86:

Delete word "six" in the first line and substitute the word "fifteen".

Pg. 64, continuation of Sec. 86:

In line 4 delete the word "chosing" and insert the word "selecting".

Pg. 67 — Sec. 91:

In 2nd line after the word "funds" insert "on a voluntary basis."

In 4th line, after the words "Subordinate Assembly" insert the word "voluntarily".

In the 6th line, after the words "by resolution", delete the remainder of the paragraph.

Pg. 69 — Sec. 93:

Item 7 "Report of Sick Committee" should be deleted and the remaining subdivisions of said section should be renumbered accordingly.

Pg. 70 — Sec. 95:

In line 4, delete the words "Sick Committee of three members."

Pg. 71 — Sec. 96:

Delete the words "know how to read and write", which appear at the end of line 3 and in line 4.

Pg. 74, continuation of Sec. 102:

Delete the first sentence of the last paragraph beginning "He shall keep" and ending with words "Sick Committee".

Pg. 76 — Sec. 106:

Delete entire section and again renumber the following sections accordingly.

Pg. 79 — Sec. 112:

In last line of the page, amend same to read as follows:

"Subordinate Assembly and of all the delinquent members thereof,"

Pg. 80, continuation of Sec. 112:

In 2nd line, after the word "individual" insert "delinquent".

In 4th line, after the word "no" insert "such delinquent".

In the 8th line, delete the word "each" and insert "such".

Pg. 80 — Sec. 114:

Add following sentence to this Section:

"However all members in good standing shall be granted transfer letters to other subordinate assemblies."

Pg. 81 — Sec. 115:

In 2nd line, delete the word "six" and insert "fifteen".

Pg. 82 — Sec. 118:

In 4th line, delete "60" and insert in its place "65".

Pg. 88, continuation of Sec. 131:

Beginning at end of line 7, delete the words beginning "including" to and including the word "member" in line 11.

In 24th line of the same section, after the word "cease" delete the rest of the section and instead insert "subject to his rights and benefits pursuant to membership certificate and by-laws."

Pg. 88 — Sec. 132:

In first line, delete the last word "wishing" and insert the word "desiring".

Pg. 89, continuation of Sec. 132:

In 8th line, insert "thirty one" instead of "thirty".

Pg. 89 — Sec. 134:

At end of third line, insert "15" instead of "six".

Pg. 90 — Sec. 135:

Delete completely — and continue to renumber the remaining paragraphs.

ВИЯСНЕННЯ І ДИСКУСІЇ

Для вияснення деяких засадничих справ, пропонованих Статутовою Комісією, забрав слово п. Дмитро Галичин. Насамперед, підкреслив він, що фінансове положення „Свободи" аж ніяк не змінилося прийнятою сьогодні постановою, бо тих 15 центів, які ухвалено, підуть на покриття підвищених поштових оплат за пересилку „Свободи". Справа „Юкрейніен Віклі" залишається також не зміненою, тобто молоді члени і надалі не зобов'язані будуть ані платити за тижневик, ані його одержувати, хібащо захотять робити це добровільно.

Відносно запропонованого в параграфі 71-му, розділі Б, Статутовою Комісією нового роду обезпечення, п. Дмитро Галичин вияснив, що воно тісно пов'язане із життьовим обезпеченням, бо тільки такі члени, які мають життєво-обезпеченеві грамоти, могтимуть набувати хворобові й акцидентні грамоти. Із питанням цього нового роду обезпечення тісно пов'язана висота тижневої запомоги, яка виноситиме максимум 28 долярів тижнево. Ця сума тижневої запомоги не є надто атрактивна, а премії також досить високі. Ще не знати, скільки клієнтів ми дістанемо на ті грамоти, а заінтересовані ми давати грамоти тільки тим членам, які їх дійсно потребують, а які, знову, не були б для нас надто великим ризиком.

Над уведенням родинних грамот треба було б дуже уважно застановитися. Ми до тої справи підходимо дуже обережно, побоюючись, що такі грамоти могли б неґативно вплинути на наш молодечий департамент, який у нас грає поважну ролю в сучасну пору.

Дальша важлива зміна йде у тому напрямі, щоб можна було записувати на похорон 500 долярів замість дотеперішніх тільки 250 долярів. Очевидно, що це не значить, що за 500 долярів можна якслід поховати померлого, але за 250 долярів це ще менше можна зробити.

Щодо творення нових малих Відділів, то ми стали на становищі, що 6-членний Відділ, є замалий, щоб не надто багато доплачувати на його адміністрацію, тому Статутова Комісія пропонує піднести мінімальне число членів для заснування нового Відділу в тих місцевостях, де нема ще ніякого Відділу УНСоюзу, до п'ятнадцяти, а для творення нових Відділів у таких місцевостях, де вже існує один або більше Відділів, вимагати щонайменше 25 нових членів.

Нарешті, чому Статутова Комісія запропонувала знести вибір комітету хворих, про який говориться в параграфах 93 до 102? Просто тому, що асекураційний департамент стейту Ню Йорк цього не дозволяє. Рівно ж деякі інші стейти цього не дозволяють. Ми мусимо респектувати законні приписи стейтів, у яких УНСоюз веде свою діяльність.

Головний контролер п. Іван Іванчук висловився до параграфів 92 і 93, а саме завважив, що в параграфі 92-му треба було б прецизніше сформулювати постанову відносно кворуму для правосильних рішень зборів Відділів, а в параграфі 93-му, в якому визначено порядок нарад для зборів Відділів, треба було б зробити засадничу різницю поміж порядком нарад щомісячних зборів і порядком нарад річних зборів Відділу.

Делеґат 414-го Відділу, д-р Юлій Грабович, пропонує Статутовій Комісії замінити в параграфі 112-му термін „винні члени" висловом „залягаючі вкладками члени". Голова Статутової Комісії завважує, що прийняті поправки треба буде ще дати до мовної коректи, бо ані він ані інші члени Статутової Комісії не вважають себе компетентними, якщо йде про чистоту української мови.

Делеґат 293-го Відділу, п. Василь Мисак, висловлює свої застереження відносно пропонованої постанови в параграфі 77, що звучить „Ніяким тестаментом не можна контролювати призначення спадкоємців", твердячи, що ця постанова йде в розріз із цивільним законодавством, бо ж право власности ґарантоване конституцією ЗДА. Пан Дмитро Галичин відповідає насамперед, що така постанова дозволена законодавством для братсько-запомогових організацій, а крім того, по думці цього параграфу ідеться тут про охорону інтересів самого члена. Дуже часто трапляються випадки, що перед смертю намовляють людину на всякі зміни в його волі, а це охоронить його від непотрібного натиску.

Делеґат 105-го Відділу, п. Степан Слободян, висловлюється за тим, щоб у майбутньому посвідка, видана льокальним урядом про смерть члена, була вистачальною і не треба було ще потвердження від публічного нотаря спеціяльно виповнюваного формуляра, на одержання якого потрібно часу. Головний Предсідник стверджує, що нема такої статутової вимоги, щоб треба було потвердження публічним нотарем посвідки про смерть члена на одержання посмертного.

Делеґат 349-го Відділу, п. Осип Геречка, висловлює думку, що в параграфі 118-му треба було б скреслити вираз „іншого слов'янського", бо є чимало членів споріднених подружжям із особами не тільки не-українського, але неслов'янського походження. Голова Статутової Комісії, п. Богдан Зорич, вияснив, що такі випадки покриті постановою про спорідненість через подружжя, тому тут нема ніяких перешкод у прийманні в члени таких осіб.

Делеґат 206-го Відділу, п. Володимир Кіндефорський, просив інформації, скільки коштуватимуть хворобові й акцидентні поліси. Пан Дмитро Галичин відчитав йому кілька прикладів із вже приготованої табелі.

Делеґат 423-го Відділу, д-р Володимир Оренчук, завважує, що в статуті досить часто вживається терміну „кваліфікований член". Щоб оминути мильної інтерпретації, треба було б у самому статуті вияснити поняття слова „кваліфікований". З погляду чистоти української мови, в статуті треба було б замінити слово „акцидент" українським виразом „нещасливий випадок" і т. п. На останню заввагу відповів Гол. Предсідник, що в оригінальному тексті пропозицій Статутової Комісії було вживано термін „нещасливий випадок", але мовний редактор п. Давиденко вважав, що ліпше вживати „акцидент".

Делеґат Іван Грабар із 170-го Відділу завважує, що існують обмеження в записуванні посмертного, обмежуючи цю можливість тільки для рідних. Чи не можна було б цього змінити так, щоб і на когось іншого можна було записати посмертне? Головний Предсідник стверджує, що згідно з існуючими приписами статуту можна вже записувати посмертне і на своїх приятелів, тобто на кровно чужу особу, якщо член не має ніякої рідні тут. До цього додає заступник головного предсідника, адв. Михайло Пізнак, що леґально можна це перевести тільки за згодою Головного Екзекутивного Комітету.

Делеґат 327-го Відділу, п. Андронік Копистянський, завважує, що коли він вперше почув про намір УНСоюзу видавати хворобові грамоти, то він мав враження, що вони будуть подібні до тих, що їх видають Блу Крос чи Блу Шілд. Висловлює погляд, що не бачить великої популярности для пропонованих УНСоюзом хворобових грамот. Головний Предсідник, п. Дмитро Галичин, стверджує цілковиту відмінність роду плянованих УНСоюзом хворобових грамот від тих, що їх продають згадувані п. Копистянським інституції.

Делеґат 181-го Відділу, п. Володимир Любинський, запитує, чи нові хворобові й акцидентні грамоти могтимуть набувати тільки ті члени, які мають життєво-обезпеченеві грамоти, чи може, й ті, які мають грамоти на „ендавмент"? Після того, як п. Д. Галичин відповів, що обидві групи членів могтимуть набувати нові хворобові й акцидентні грамоти, якщо вони ще не дійшли до 65-го року життя, п. Любинський висловив свою думку про те, що головні радні дуже мало поінформовані про новіші пляни головної канцелярії, а такі пляни повинні б бути продискутовані на засіданнях Головного Уряду, в яких беруть участь і головні радні. Головний Предсідник запевнив делеґата, що на річних засіданнях головні радні дискутують усі справи УНСоюзу, а також мають повне право підносити будь-які питання відносно добра УНСоюзу. І вони це стараються робити. Коли ж, йде про зміни й додатки до статуту, то ця справа належить тільки до компетенції Конвенції, тому гол. радні не можуть рішати в цій справі. Знову ж у справі обрахунків вкладок за нові грамоти, то вони не можуть бути дуже помічними, бо для цього треба фахівця, яким є т. зв. акчуарій.

Делеґат 316-го Відділу, п. Володимир Гурянський, запитує, як надалі буде представлятися справа з надзиранням за хворими, якщо, по думці теперішніх пропозицій Статутової Комісії, комітети хворих будуть знесені? Одночасно завважує, що деякі інші братсько-запомогові організації увели в себе родинні грамоти й вони в них себе виправдали. Головний Предсідник, п. Дмитро Галичин, знову підкреслив, що над справою уведення родинних грамот треба було б добре застановитися, щоб не втратити тих членів, які вже є в УНсоюзі. Щодо питання ліквідації комітетів хворих, п. Д. Галичин знову підкреслив, що стейт Ню Йорк не дозволяє на їх існування, хіба що за передумовою, що братські каси хворих підчиняться безпосередній стейтовій контролі. Такі каси хворих мусіли б мати спеціяльні дозволи на свою діяльність від стейтового уряду, а це комплікує справу. Таке саме законодавство існує у стейті Іллиной уже понад 15 років.

Делеґат 484-го Відділу, п. Володимир Запаранюк, відноситься до пропонованого Статутовою Комісією додатку в параграфі 77-му і висловлює сумнів чи можна оспорювати останню волю померлого. Вказує також на трудність в організуванні членів через те, що головна канцелярія настоює на записуванні посмертного на когось з рідні. Якщо йде про нововпроваджену грамоту на обезпечення на випадок хвороби чи акциденту, то треба було б підходити до справи з точки погляду інтересу. Тому, що наша грамота пропонує досить низьку тижневу запомогу, а при тому премії досить високі, то нема виглядів на великий успіх, бо американські асекураційні спілки дають кращі умови для обезпечених. Пан Галичин завважив, що американські асекураційні спілки також не дають нікому нічого задурно. Якщо йде про останню волю померлого, то, очевидна річ, її треба трактувати так, як цього вимагають закони. У нашому випадку йде тільки про те, щоб не можна було змінювати самим тестаментом запису на грамоті, кому має бути виплачене посмертне.

Делеґат 221-го Відділу, п. Пилип Васильовський, завважив, що у стейті Іллиной вже понад 15 років заборонені „каси хворих". Після того, як даний закон увійшов у силу, деякі Відділи розподілили фонди поміж членами; інші, знову, в тому й 221-ий Відділ, перевели ці фонди до фондів для помочі потребуючих. І дотепер у цій формі потребуючі одержують допомогу. Очевидно, що в статуті треба увести відповідні зміни.

Делеґат 97-го Відділу, п. Василь Сметана, подав (ніким не підтриманий) внесок, щоб на цьому дискусію закінчити, бо Статутова Комісія добре продискутувала всі свої пропозиції, а також п. Д. Галичин добре обдумав усі ці пропозиції. Ми повинні їх прийняти так, як вони запропоновані.

Пані Анна Прескович, делеґатка 23-го Відділу, завважує, що у стейті Коннектикат, де вона працює, нема такої заборони, як у інших деяких стейтах відносно опіки над хворими. Навпаки, їх Відділ має для цього спеціяльний чартер і члени платять спеціяльні вкладки. Головний Предсідник заявив, що статут УНСоюзу не буде мати виразної заборони для того рода діяльности в тих стейтах, у яких стейтове законодавство на це позволяє. Завважує, однак, що таку зміну в статуті треба перевести з огляду на ті стейти, які виразно цьому противляться, а УНСоюз не має змоги виготовляти окремих статутів для кожного стейту зокрема. Тому, якщо котрийсь один стейт противиться якійсь постанові нашого статуту, ми мусимо змінити, хоч би в інших стейтах не було ніяких перешкод.

Делеґат 131-го Відділу, п. Микола Сенчишак, подав ніким не підтриманий внесок, щоб у статуті увести постанову, щоб не можна було вибирати споріднених із собою осіб до Головного Екзекутивного Комітету та Головної Контрольної Комісії; і, другий додаток, щоб членів Головного Уряду не можна було перевибирати на третю каденцію, після того, як член був у Головному Уряді впродовж двох каденцій.

Делеґат 20-го Відділу, п. Андрій Триш, висловлює думку, що хворобові й акцидентні грамоти не принесуть великої користи для УНСоюзу, а заразом підносить справу оплачування УНСоюзом грамот для тих дітей, що їх батьки повмирали. Нав'язуючи до цієї справи, делеґат 432-го Відділу, п. Богдан Зорич, заявив, що його Відділ, який має біля 1,400 членів, намагається розв'язати цю справу власними засобами і стверджує, що ця справа у його Відділі пішла добре. Тепер його Відділ оплачує 18 едукаційних грамот за дітей бувших померлих членів. Пан Дмитро Галичин додав, що УНСоюз має вже такі грамоти, що в разі смерти аплікапта грамоти для дітей померлого є оплачувані УНСоюзом.

Делеґат 271-го Відділу, п. Іван Чопко, інформує, що десь перед роком він намагався зорганізувати одного члена. Згідно з інформаціями, які він мав, даний член мав би був платити вкладку у висоті 2-ох долярів місячно. Тимчасом він сказав, що він має подібну грамоту, за яку платить тільки 1.88 дол. місячно. Делеґат запитує, як це можливо? Головний Предсідник відповів, що це могло залежати передусім від родів грамот, а також від того, в якому віці даний чоловік набував одну й другу грамоту. Одночасно п. Дмитро Галичин завважив, що за всіми цими подробицями годі шукати у статуті, бо вони подані тільки на задній стороні кожної грамоти.

На внесок делеґата 49-го Відділу, п. Миколи Юречкова, підтриманий делеґатами Відділів чч. 94, 97, 75, 423 і 367, щоб припинити дальшу дискусію над пропозиціями Статутової Комісії до змін статуту і прийняти усі запропоновані Статутовою Комісією зміни й додатки до статуту в параграфах 71 до 135 включно, так як вони були читані членами Статутової Комісії з тим, щоб фахівці провірили мовну сторінку статуту. Внесок піддано під голосування Предсідником Конвенції, та прийнято одноголосно.

З черги, голова Статутової Комісії, п. Богдан Зорич, прочитав і пояснив запроєктовані Статутовою Комісією такі резолюції:

ПРОЄКТ РЕЗОЛЮЦІЇ

Приміщення Головної Канцелярії і Видавництва

1. Тому, що теперішнє приміщення Головної Канцелярії УНСоюзу та Редакції, Адміністрації і Друкарні „Свободи" при 81-83 Гренд Стріт в Джерзі Ситі, Ню Джерзі, є рішуче замале і вже не відповідає ані потребам, ані престижеві УНСоюзу, 24-та Конвенція однодушно рішає:

Доручити Головному Екзекутивному Комітетові поробити всі потрібні заходи для купна, будови чи перебудови такого приміщення для Головної Канцелярії УНС і його Видавництва, включно з перенесенням їх до іншого міста або і стейту, яке найбільше відповідало б потребам та найкраще служило інтересам УНСоюзу.

2. Тому, що теперішнє приміщення Головної Канцелярії УНСоюзу і його Видавництва при 81-83 Гренд Стріт в Джерзі Ситі, Ню Джерзі, є рішуче замале та не відповідає потребам і престижеві УНСоюзу і „Свободи", і

тому, що найкращі інтереси УНСоюзу і його Видавництва вимагають перенесення їхнього головного осідку до більшого центру та вигідних приміщень, 24-та Конвенція УНСоюзу однодушно рішає:

Доручити Головному Екзекутивному Комітетові УНСоюзу поробити всі потрібні заходи для перенесення, в можливо найкоротшому часі, Головної Канцелярії УНС та Редакції, Адміністрації і Друкарні „Свободи" до Ню Йорку, купивши і побудувавши чи перебудувавши для цих цілей відповідні приміщення.

3. Тому, що теперішня Головна Канцелярія УНСоюзу та приміщення Редакції, Адміністрації і Друкарні „Свободи" вже не сприяють найкращому розвиткові УНСоюзу і „Свободи", і

тому що такому розвиткові краще сприяло б приміщення Головної Канцелярії УНСоюзу та Редакції, Адміністрації і Друкарні „Свободи" в більшому центрі і у відповідніше пристосованих до їх потреб приміщеннях, 24-та Конвенція УНСоюзу однодушно рішає:

Доручити Головному Екзекутивному Комітетові УНСоюзу поробити всі потрібні заходи для придбання і влаштування відповідного приміщення в місті Ню Йорку і перенесення туди Головної Канцелярії УНСоюзу і „Свободи", без зміни інкорпораційного стейту і міста головного осідку УНСоюзу.

Координаційний Центр для Канади

Тому, що кількість членства УНСоюзу в Канаді з кожним роком збільшується, і

тому, що Канада дає ще великі можливості дальшого розвитку і росту УНСоюзу, якщо ці можливості будуть відповідно використані, 24-та Конвенція рішає:

Рекомендувати Головному Екзекутивному Комітетові УНСоюзу, щоб він розглянув можливості створення в одному з міст Канади відповідного Координаційного Осередку для організаційної праці УНСоюзу на канадійському терені.

Винагорода за довголітню працю

Тому, що відповідна винагорода постійних працівників у Головній Канцелярії УНСоюзу та в Редакції, Адміністрації і Друкарні „Свободи", включно із затрудненими там виборними головними урядовцями, є в найкращому інтересі однаково, як цих працівників, так і УНСоюзу, і

тому, що в цій справі вже 21-ша Конвенція УНСоюзу, що відбулась в березні 1946-го року в Питсбурґу, схвалила відповідну резолюцію, названу: „Одноразова винагорода за довголітню працю", 24-та Конвенція УНСоюзу рішає:

Рекомендувати Головному Екзекутивному Комітетові перевірити, поправити, доповнити чи уточнити згадану резолюцію 21-ої Конвенції УНСоюзу так, щоб у найкращому інтересі УНСоюзу та згаданих урядовців і працівників Головної Канцелярії УНС та Редакції, Адміністрації і Друкарні „Свободи" достосувати її до нових обставин і модерних вимог.

Головний Уряд УНСоюзу

Тому, що теперішній стан і потреби дальшого росту і розвитку УНСоюзу можуть вимагати від Головного Уряду УНСоюзу і, зокрема, від його Головного Екзекутивного Комітету, додаткових зусиль і додаткової відповідальности, і

тому, що модерні часи та модерне ведення таких підприємств і діяльности, як їх веде УНСоюз, вимагають кваліфікованих спеціялістів, 24-та Конвенція УНСоюзу

уповноважує Головний Уряд УНС скористати із своїх статутових прав та в потребі вибрати чи найменувати такого чи таких додаткових членів Головного Уряду та надати йому чи їм такі обов'язки і права, які відповідали б модерним вимогам і найкращим інтересам Українського Народного Союзу.

Молодь

Тому, що молодь є найбільшою цінністю кожної спільноти, і

тому, що, зокрема в теперішніх часах, молодь потребує великої уваги і опіки, і

тому, що така опіка над молоддю є в найкращому інтересі УНСоюзу, 24-та Конвенція рекомендує Головному Урядові і зокрема Головному Екзекутивному Комітетові та Редакції „Свободи":

1. Розбудовувати, поширювати і вдосконалювати періодичні і принагідні видання для молоді, і зокрема рекомендує:

а. Розбудувати та двигнути на належну висоту англомовний „Український Тижневик".

б. Продовжувати і розвивати видання дитячого журналу „Веселка".

в. Перевірити і використати можливості дальших видань для молоді.

2. Продовжувати і розвивати Курси Українознавства на „Союзівці".

3. Продовжувати і розбудовувати започатковану вже в цьому році дитячу вакаційну оселю на „Союзівці".

4. Приділювати окрему увагу і опіку студіюючій молоді та перевірити можливості введення окремої стипендійної грамоти.

5. Приділювати належну увагу і опіку спортовим організаціям і акціям молоді.

6. Усіми силами і наявними засобами сприяти ідейному, культурному і фізичному вихованню молоді та допомагати в цьому батькам та молодечим і суспільним організаціям.

Культурна Комісія УНСоюзу

Тому, що започаткована в звітовому часі реорганізація та активізація Культурної Комісії УНСоюзу дала добрі наслідки, і

тому, що культурна праця і розвиток є одним з головних завдань УНСоюзу, 24-та Конвенція УНСоюзу рекомендує Головному Урядові:

1. Зберегти, поширити і розбудувати Культурну Комісію так, щоб вона найкраще відповідала та могла виконувати культурні завдання нашої організації.

2. Подбати про створення посту культурного референта при поодиноких Відділах УНСоюзу.

Пам'ятник Т. Шевченка у Вашингтоні

Тому, що в найближчому чотирирічному періоді припадає 100-річчя з дня смерти найбільшого Сина України, Тараса Шевченка, і

тому, що Тарас Шевченко вважається патроном нашої організації, і

тому, що ця справа вже була предметом нарад і розгляду Культурної Комісії УНСоюзу, 24-та Конвенція доручає Головному Урядові, зокрема Екзекутивному Комітетові і Культурній Комісії УНСоюзу:

1. Продовжувати ініціятиву в розгляді можливостей побудови пам'ятника Т. Шевченкові в столиці країни — Вашингтоні,

2. Увійти в порозуміння з іншими організаціями, щоб спільно, всією громадою здійснити цей задум і цю ініціятиву.

Опіка над старшими віком членами

Тому, що відповідна опіка над старшими віком членами є в найкращому інтересі кожної організації, а такої, як УН Союз зокрема, і

тому, що такі члени заслужили собі на таку опіку, 24-та Конвенція УНСоюзу доручає Головному Урядові і зокрема Головному Екзекутивному Комітетові використати всі статутові можливості і повновласті для такої опіки, включно з реалізацією пляну про захист для старших віком членів на „Союзівці".

Пан Богдан Зорич апелював до делеґатів прийняти запропоновані резолюції. Вони ж бо подиктовані нашими щоденними потребами, а також добром української національної справи. Остаточна ж бо наша мета — це бути речниками і носіями рідного духа поза межами рідної України. Інакше мусіла б історія перекотитися понад наші голови й ми мусіли б потонути в чужому морі. Коли ж ми кинемо на ринок Енциклопедію Українознавства, то американець чи канадієць могтиме взяти в руки документ про слушність української правди. Коли ж нам не доведеться вернутись до рідних стріх, а тим, що тут родились, не доведеться бачити на власні очі країни їхніх батьків, тоді ця наша праця скаже до чужинця: чужинче, йди в Україну і скажи їй, що діти її змагалися і змагаються за її визволення.

В год. 10:45 увечері, Предсідник Конвенції, п. Иосип Лисогір, відрочив наради до 9-ої години вранці слідуючого дня, тобто п'ятниці, 30-го травня 1958.

ДЕСЯТА СЕСІЯ

П'ятниця, 30 травня 1958, вранці

Десяту сесію нарад 24-ої Конвенції Українського Народного Союзу відкрив предсідник Конвенції, п. Иосип Лисогір, о 9:10 год. вранці п'ятого дня тривання Конвенції, тобто в п'ятницю, 30-го травня 1958. Негайно попросив він голову Виборчої Комісії, п. Миколу Бобечка, який поінформував делеґатів про те, що Виборча Комісія закінчила підрахунок першого номінаційного голосування кандидатів на членів головного уряду й передав слово секретареві Виборчої Комісії, п. Іванові Скочилясові, для прочитання протоколу з підрахунку голосів.

Протокол ч. 2

зі засідання Виборчої Комісії 24-ої Конвенції Українського Народного Союзу, що відбулося у місті Клівленді, Огайо в травні 1958, у готелі Статлер. Засідання після переведення першого голосування в залі нарад — продовжувано у кімнаті Л.

Присутні:
Микола Бобечко — голова
Іван Скочиляс — секретар
Олена Маґер — секретар
Микола Мота — член
Іван Пігуляк — член
Микола Беднарчук — член
Іван Красник — член
Теодор Федусь — член
Василь Салабун — член
Володимир Стасюк — член
Андрій Цебак — член

Засідання відкрив голова о год. 1:30 дня 28 травня 1958. Ствердив, що всі члени Комісії є присутні, що голосування переведено правильно. Після цього отворено скриньку з голосами й приступлено до обчислення бальотів. Всіх бальотів в скриньці-урні — 839. Після цього зголосився один делеґат з панею Жеребняк та предложив додатково два бальоти, які не вспів віддати у залі нарад. По дочисленні цих двох бальотів, число бальотів становить 841, що є згідне з кількістю голосів, що їх Верифікаційна Комісія признала делеґатам.

У висліді обчислення і розділення поодиноких голосів на особи, стверджено слідуюче: Заквестіоновано 50 бальотів, та їх узглянено опісля, пропускаючи лише ці прізвища, які годі було відчитати (нечитко написані).

Стверджено, що делеґати віддали свої голоси на слідуючі особи:

Головний предсідник: Дмитро Галичин — 783 голосів, Сметана 2, Малецький 2, Смитті 1, Лаврик 1;

Заступник головного предсідника: Михайло Пізнак 420 голосів, Иосип Лисогір 331, Роман Смук 16, Григорій Герман 1, Дмитро Галичин 1;

Заступниця головного предсідника: пані Анна Герман 411 голосів, Марія Демидчук 333, Анна Чопик 2, Осипа Олінкевич 2, Ген. Жеребняк 2, неважні 4.

Головний секретар: Ярослав Падох 463, Іван Іванчук 289, Теодор Литвиняк 26, Роман Слободян 5, Григорій Герман 2, Роман Смук 2;

Головний Касир: Роман Слободян 746, Павчак Юліян 5, Падох Ярослав 3, Иосип Лисогір 2, Іван Іванчук 2, Дорошенко 2, Мих. Пізнак 1;

Головна Контрольна Комісія: В. Коссар 590, Володимир Галан 502, Степан Куропась 404, Петро Кучма 335, Петро Пуцило 261, Вишиваний Василь 208, Петро Ґулик 198, Євген Зубальський 180, Филип Васильовський 134, Мирослав Кальба 62, Омар Малицький 61, Іван Сквіра 45, И. Лисогір 9, Т. Шпікула 7, Б. Зорич 4, Бакай 6, Іванчук 7, Бардачевський 6, Гузар 5, Ю. Баранюк 4, Т. Литвиняк 4, Д. Шмаґала 3, Р. Смук 3, Мих. Ярош 3, Д. Слободян 3, С. Ваврик 3, Кришталь 3, М. Демидчук 2, Ганчишак 2, Смит 2, Галькевич 2, Прескович 2, Цюпа 2, С. Слободян 2, Іван Кокольський 2, Василюк 2, М. Калина 3, П. Гук 1, Я. Падох 1, І. Поритко 1; Гук 1, Я. Падох 1, І. Поритко 1;

Головні радні: Б. Зорич 542, Ів. Кокольський 500, Д. Шмаґала 470, І. Одежинський 408, Тарас Шпікула 390, А. Чопик 326, Олена Штогрин 317, Джула Андрій 311, Василь Гузар 296, Россел Гук 261, Володимир Дідик 252, Давискиба Микола 221 Іван Поритко 207, Іванна Подола 184, Процак Марія 167, Володимир Запаранюк 161, Михайло Задорецький 160, Юліян Баранюк 153, Михайло Ярош 145, Осипа Олінкевич 145, Іван Будняк 110, Василь Цюпа 108, Василик 86, Стфан Бардачевський 77, Прескович 66, Кормелюк Микола 64, Онуфрій Запоточний 63, Михайло Гентиш 49, Гулич 33. Дикий 30, В. Вишиваний 31, Я. Падох 8, Кучма 8, Заблоцький 7, М. Демидчук 7, А. Герман 6, Куропань 6, Вельґош 6, Петро Сцілений 6, Філіпс 5, Коссар 5, Іванчук5, Федун 4, Волод. Ґалан 4, Теодор Литвиняк 4, Кришталь 3, Косіковський 2, Гавриляк 1, Прончак 2, Петро Пуцило 2, Келер 2, Лукаш 4, Дужанський 1, Коцовський 2, Овчар 1, Мороз 2, Маґер 4, Різник 1, Секела 3, Васильчук 2, Зубальськай 7, Найдух 4, Мирослав Кальба 3, Наконечна 2, Стасюк 1, Гарасимів 1, Геврик 1, Івашків 2, Ст. Слободян 1, лободян Данило 1, Сорока 1, Гунька 1 Галькевич 1, Малько 2, Телюк 1, Васильовський 1, Ґонас 2, Ортиський 2, Диміцький 2.

Продовження дебат

З черги секретар Виборчої Комісії, звернувся із запитом до кожного номінованого члена на якийсь пост у Головному Уряді, чи даний кандидат, згл. кандидатка приймає номінацію. І так на запит номінованих кандидатів на пост Головного Предсідника ,а саме п. Дмитра Галичина, який одержав 783 голоси, одержав відповідь, що він кандидатуру приймає. Натомість, всі інші номіновані кандидати, що отримали по кілька голосів, відмовилися прийняти кандидатуру на пост Головного Предсідника.

Конвенційна „трійка мушкетерів" — молодих союзових діячів і чемпіонів, що кандидували (і були вибрані) до Головного Уряду. Від ліва стоять: головний радний Іван Одежинський, головний секретар Ярослав Падох і головний радний Богдан Зорич.

На цьому місці, п. Пилип Гарасимів, делеґат 8-го Відділу, подав внесок, щоб одинокого кандидата на пост Головного Предсідника, п. Дмитра Галичина, вибрати на той пост через аклямацію. Зразу ж делеґати почали оплескувати внесок і ці оплески тривали добру хвилину. Предсідник, однак, заряджує явне голосування над внеском шляхом піднесення рук і стверджує одноголосний вибір п. Дмитра Галичина головним предсідником Українського Народного Союзу.

Секретар Виборчої Комісії далі запитує кожного з номінованих кандидатів на пост Заступника Головного Предсідника, чи він приймає кандидатуру. На це питання відповіли пп.: адв. Михайло Пізнак, який одержав 420 голосів, та п. Иосип Лисогір, який одержав 331 голос, позитивно, а адв. Роман І. Смук, який одержав 16 голосів, відмовився кандидувати

На запит секретаря Виборчої Комісії кожної із номінованих кандидаток на пост Заступниці Головного Предсідника чи вона приймає кандидатуру, пані Анна Герман, яка одержала 411 голосів, та пані Марія Демидчук, яка одержала 333 голоси, заявили, що кожна з них кандидатуру приймає, тоді як інші відмовилися прийняти кандидатуру на пост Заступниці Головного Предсідника.

Із поміж шістьох номінованих кандидатів на пост Головного Секретаря два номіновані прийняли кандидатуру, а саме д-р Ярослав Падох, який одержав 463 голоси, та Іван Іванчук, одержавши 289 голосів. Натомість інші відмовилися прийняти кандидатуру на пост Головного Секретаря. З огляду на відсутність між делеґатами Конвенції делеґата на ім'я Григорія Германа, на якого впало 2 голоси, цю кандидатуру відкинено з формально-правних причин.

Кандидатуру на пост Головного Касира прийняв тільки один номінований кандидат, а саме п. Роман Слободян, який одержав 746 голосів. Інші номіновані на цей пост кандидати відмовилися прийняти кандидатуру.

На цьому місці, делеґатка 23-го Відділу, пані Анна Прескович, подала внесок, щоб вибрати одинокого кандидата на пост Головного Касира п. Романа Слободяна, через аклямацію. Внесок цей делеґати прийняли оплесками, однак Предсідник заряджує голосування шляхом піднесення рук і стверджує одноголосний вибір п. Романа Слободяна головним касиром Українського Народного Союзу.

Із 43-ох номінованих під час першого голосування кандидатів на членів Головної Контрольної Комісії 12 номінованих прийняло кандидатури, а саме: Інж. Володимир Коссар, який одержав 590 голосів, д-р Володимир Галан (502 голоси), інж. Степан Куропась (404 голоси), п. Петро Кучма (335 голосів), п. Петро Пуцило (261 голос), д-р Василь Вишиваний (208 голосів), п. Петро Ґулик (198 голосів), п. Євген Зубальський (180 голосів), п. Пилип Васильовський (134 голоси), п. Мирослав Кальба (62 голоси), адв. Омар Малицький (61 голос) та д-р Іван Сквір, який одержав 45 голосів. Інші номіновані відмовилися прийняти кандидатуру на члена Головної Контрольної Комісії.

Із номінованих у першому голосуванні кандидатів на пости Головних Радних 27 прийняли кандидатури, а ними є пп.: Богдан Зорич, який одержав 542 голоси, Іван Кокольський — 500 голосів, Дмитро Шмаґала — 470 голосів, Іван Одежинський — 408 голосів, Тарас Шпікула — 390 голосів, адв. Анна Чопик — 326 голосів, Олена Штогрин — 317 голосів, Андрій Джула — 311 голосів, Василь Гуссар — 296 голосів, Ярослав Гук — 261 голос, Володимир Дідик — 252 голоси, Микола Давискиба — 221 голос, Іван Поритко — 207 голосів, Іванна Подола — 184 голоси, Марія Процак — 167 голосів, Володимир Запаранюк — 161 голос, Михайло Задорецький — 160 голосів, Юліян Баранюк — 153 голоси, Михайло Ярош — 145 голосів, Осипа Олінкевич — 145 голосів, Іван Будняк — 110 голосів, Василь Цюпа — 108 голосів, Степан Бардачевський — 77 голосів, Микола Кармелюк — 66 голосів, Онуфрій Запоточний — 63 голоси, Михайло Гентош — 49 голосів та Петро Сцілений, який одержав 6 голосів. Інші номіновані до виборів на Головних Радних відмовилися прийняти кандидатури.

Секретар Виборчої Комісії, п. Іван Скочиляс, закликав усіх кандидатів на будь-який пост у Головному Уряді подати на карточці паперу докладно написане ім'я та прізвище, вживаючи англійського способу писання, щоб можна було належно надрукувати їх на остаточних виборчих бальотах. На внесок делеґата 83-го Відділу, п. Романа Карбівника, підтриманий делеґатами Відділів чч. 94, 93, 379, 390, 293 361, 146, 386 та 97, одноголосно апробовано звідомлення Виборчої Комісії так як було прочитане.

Предсідник покликав до слова члена Статутової Комісії, п. Івана Малька, до зреферування пропонованих Комісією рекомендацій і резолюцій в англійській мові, які були вчора зреферовані п. Богданом Зоричем по-українськи. Після прочитання і пояснення резолюцій, делеґат 8-го Відділу, п. Пилип Гарасимів, подав внесок, підтриманий делеґатами Відділів чч. 61, 293, 358, 294, 112, 477, 276, 204, 161, 11, 390, 130, 361, 213, 476, 73, 345, 385, 338, 378, 373, 146, 155, 69, 413, 89, 125, 147 та 168, щоб пропоновані резолюції Статутовою Комісією прийняти так, як вони були читані.

Негайно же після подання цього внеску кільканадцять делеґатів зголосилося до слова. Після вписання 16 делеґатів на лісту дискутантів, делеґат 371-го Відділу, п. Павло Заболоцький, подав внесок, підтриманий делеґатами Відділів чч. 282, 364, 76, 379, 97 та 318, щоб замкнути лісту дискутантів.

Делеґат 319-го Відділу, п. Юрій Вельґош, запитує, чому не надруковано пропоновані резолюції наперед і не доручено їх делеґатам, щоб вони могли з ними докладніше запізнатися перед їх читанням на залі нарад? Головний Предсідник п. Дмитро Галичин, завважує, що пропоновані Статутовою Комісією постанови треба трактувати радше як рекомендації аніж резолюції. Не надруковано їх ані не розмножено в інший спосіб просто з тої причини, що для цього не було досить часу. Статутова Комісія розпочала свою працю всього кілька днів перед початком Конвенції, а мала до розгляду дуже багато справ. Отже, ці рекомендації остаточно оформлено вже під час тривання нарад Конвенції.

Делеґат 327-го Відділу, п. Андронік Копистянський, висловив своє погодження із попереднім дискутантом, п. Ю. Вельґошем, що в рекомендаціях Статутової Комісії заторкнені справи такої ваги, що до них можна було б підходити із більшим розсудком, маючи на руках текст тих рекомендацій наперед. Далі п. А. Копистянський стверджує, що Головному Екзекутивному Комітетові треба вийти назустріч у справі нового приміщення для головної канцелярії, якщо існуючі приміщення перестали бути задовільними. Треба тут, однак, розважити справу коштів придбання нового приміщення для бюр УНСоюзу. Висловлюючися до поодиноких окремих справ, делеґат завважив, поперше, що якщо головний уряд уважає необхідним перенести осідок УНСоюзу до Ню Йорку, то треба було б застановитися над питанням, чи не можна було б перенести до Ню Йорку тільки канцелярію та „Свободу", а друкарню залишити в Джерзі Сиреті. Подруге: справа Канади. Виринає питання, чи пропоновані Статутовою Комісією рекомендації не змінюють структури УНСоюзу. Треба докладно розглянути, які були б повновласті Координаційного Центру для Канади, на скільки він був би усамостійнений у своїй діяльності. Третя справа: Культурні резолюції. Делеґат просить, щоб ті резолюції, які будуть прийняті Конвенцією, головний уряд переводив у життя. Висловлюється за тим, щоб у цій частині резолюцій додати резолюцію про скріплення видавничої діяльности, зокрема видання книжок англійською мовою та зорганізування мандрівних бібліотек, які переходили б з міста до міста й зробили б велику корисну роботу і для УНСоюзу і для української справи. Крім того, делеґат пропонує, щоб УНСоюз видавав менш-більш реґулярно летючки про УНСоюз і українську справу. Почетверте: п. А. Копистянський висловив свою велику втіху з наміру побудувати пам'ятник Тараса Шевченка у столиці ЗДА, Вашингтоні. Водночас пригадує він, що в липні слідуючого року припадає 250-ліття збройної боротьби гетьмана Івана Мазепи проти російського поневолювання України. Тому пропонує, щоб в резолюціях додати постанову про побудову пам'ятника гетьмана Івана Мазепи на „Союзівці".

Вшанування Поляглих

Предсідник Конвенції, п. Иосип Лисогір, пригадав делеґатам, що саме надходить одинадцята година, а сьогодні Меморіял Дей, коли то по всій Америці вшановується поляглих борців за волю Америки. Тому перервав він на цьому місці дискусію і попросив до слова англомовного секретаря Конвенції, адв. Володимира Т. Дармопрая, як кол. крайового команданта українських американських ветеранів. Адв. В. Т. Дармопрай у своєму короткому слові пригадав, що кожного року на Меморіял Дей відбуваються святкові паради в містах і на цвинтарях для вшанування пам'яти поляглих товаришів зброї. Він закликав, щоб і зібрані на Конвенції делеґати долучилися до віддання пошани припиненням нарад на одну мінуту точно в одинадцятій годині дня і повстанням з місць. Рівно ж Голова Об'єднання Українських Ветеранів Америки, д-р Володимир Галан, долучився до того, що сказав адв. В. Т. Дармопрай і закликав згадати також поляглих вояків українських армій разом при думках про поляглих американських військ. І вояки українських армій боролися й гинули за ті самі волелюбні принципи, що за них гинули американські вояки.

Точно в 11-ій год. дополудня, предсідник Конвенції, п. Иосип Лисогір, перервав наради й закликав всіх делеґатів і приявних на залі нарад гостей ставанням з місць і одномінутовою мовчанкою долучитися до всіх тих, які віддають пошану поляглим у боротьбі за демократичні принципи й свободу.

Продовження дебат

Головний Предсідник ствердив, що п. А Копистянський порушив важливі справи і заявив, що справа перенесення осідку УНСоюзу до Ню Йорку чи до іншого стейту мусить відбуватися тільки після одержання на це згоди асекураційного департаменту відносного стейту. Для того, щоб могти переговорювати в тій справі з відповідними урядовими чинниками, Головний Екзекутивний Комітет мусить мати на це повновласті від Конвенції, а вони висловлені у запропонованих Статутовою Комісією резолюціях. Дальше ствердив п. Д. Галичин, що є ряд труднощів, що їх прийдеться побороти, якщо головна канцелярія УНСоюзу буде переноситися в інше місце із теперішнього осідку. Відносно Координаційного Центру для Канади, п. Д. Галичин ствердив, що нема думки творити свого рода філію на Канаду, а тому цей плян зовсім не нарушує теперішньої структури УНСоюзу. Той центр мав би виконувати доручення Головного Екзекутивного Комітету. Далі ствердив п. Д. Галичин, що УНСоюз поширює видання про Україну серед впливових американських політиків і науковців. Найменше 500 примірників кожної вартісної публікації про Україну УНСоюз закуповує і розсилає даром на відомі адреси таких людей. На пропозицію організувати мандрівні бібліотеки, Головний предсідник відповів, що в кожній більшій місцевості Відділи УНСоюзу мають свої бібліотеки на місцях, треба було б лише докласти більше зусиль там-таки на місцях, щоб ті бібліотеки були використовувані належно. Відносно летючок про УНСоюз: Головна Екзекутива старатиметься, щоб усі летючки, які появляються в українській мові, були також поширювані в англійській мові. Якщо йде про пам'ятник Шевченка у Вашингтоні, то треба звернути увагу на те, що у резолюції говориться, що ми „повинні перевірити можливості" побудови такого пам'ятника. Резолюція не накладає обов'язку на Екзекутиву побудувати, бо можуть вийти деякі труднощі. Крім того, треба взяти під увагу, що такий пам'ятник коштував би біля 150,000 долярів.

На цьому місці, делеґат 347-го Відділу, п. Григорій Тимчій, подав внесок, підтриманий делеґатами Відділів чч. 6, 171 і 270, щоб обмежити час дискусії для кожного дискутанта до 3-ох мінут. Внесок прийнято одноголосно.

Делеґат Відділу ч. 1, п. Володимир Чернеґа, висловлює думку, що дім УНСоюзу в Джерзі Сиреті, який варта яких 300,000 долярів, побудований так, що до нього можна надбудувати черговий поверх, а це заощадило б дуже багато УНСоюзові не тільки клопотів із переносом, але й коштів переношування на нове місце. Наприклад, на його думку перевіз самих друкарських машин коштував би яких 25,000 долярів. Він висловлюється проти переносу місця осідку Джерзі Сиреті до Ню Йорку, а вважає, що там, де добре було бути УНСоюзові понад 60 років, там повинно бути добре для нього і надалі.

Головний Предсідник відповідає, що ціна дому УНСоюзу перед 30-ма роками була яких 150,000 долярів. І він не варта 300,000 долярів тепер. Відносно коштів переносу машин, Головний Предсідник поінформував делеґатів, що ішлося б у першу чергу про друкарську машину, на якій друкуються книжки. Ця машина вже стара і з нею вже багато клопотів, а найгірше те, що не можна дістати до неї ніяких частин, якщо котрась із них зіпсується. Направи її вже і так надто багато коштують, тому вже треба було б її продати як старий метал, і так чи інакше купити нову машину. Отже перевіз машин не так багато коштував би, бо інші машини, ще варті до ужитку, коштували б далеко менше за перевіз, як тут було сказано.

На запит делеґата 83-го Відділу, п. Романа Карбівника, скільки можна було б одержати за дім УНСоюзу, якби його продано, п. Дмитро Галичин відповів, що Головний Екзекутивний Комітет хотів продати його місцевій школі за 60,000 долярів, але такої ціни шкільні чинники не хотіли заплатити.

Делеґат 94-го Відділу, п. Володимир Борискевич, висловив думку, що, може, таки краще було б перенести бюра і друкарню УНСоюзу до більш просторого приміщення, але вважає він, що таки найкраще було б залишити осідок УНСоюзу в Джерзі Сиреті. Можливо вигідніше було б побудувати власний гідний будинок на відповідному місці. Рівно ж висловив погляд, що краще було б одержувати якийсь відсоток із вкладок, що їх Відділи висилають до головної канцелярії, на покриття відділових адміністраційних витрат, аніж одержувати запропоновані Статутовою Комісією поштові значки.

Делеґат 70-го Відділу, п. Степан Костів, висловив сумнів у доцільності в сучасну пору економічної зниżки переносити всі бюра до іншого приміщення УНСоюзу. Пропонує, щоб тимчасово перенести деяку частину бюр на „Союзівку" й виждати кращих часів. До Ню Йорку, на його думку, нема чого переносити УНСоюз, бо це велике місто, зв'язане з більшими коштами. Пам'ятник Шевченка не повинен будувати УНСоюз сам, бо існує ще три українські братсько-запомогові організації, які повинні також дати свій вклад у це діло. Головний Предсідник інформує, що вже перед 12-ма роками була прийнята на Конвенції резолюція, щоб перевести УНСоюз до іншого, більш репрезентативного будинку, положеного у кращому місці. Тоді це обґрунтовувалося престижевими мотивами. Невже тепер, по 12-ох роках, нам залежить менше на престижі?

Делеґат 425-го Відділу, адв. Роман І. Смук, ствердив, що сумлінна реалізація пропонованих тут резолюцій вимагала б значних фінансів та свободи рухів Головного Екзеку-

тивного Комітету. Тому висловив побоювання, що наколи б розпочалася така дискусія над кожною справою, як була над „Свободою", то, мабуть, вона і закінчилася б подібною ухвалою: 15 центів на поштові оплати... Адв. Роман Смук стверджує, що в минулому Головна Екзекутива почувалася далеко вільнішою у прийманні поважних фінансових рішень. Наприклад, в часі, коли УНСоюз мав 10 до15 тисяч членів, Головний Уряд не побоювався заплатити за друкарські машини 15,000 долярів, а тепер, коли маємо 75,000 членів, то Екзекутива не має відваги закупити потрібні машини за 45,-000 долярів. Чомусь ми боїмося зробити крок уперед. Для кращої праці у майбутньому, делеґат пропонує створити якусь фінансову комісію, яка розглянула б усі справи фінансового характеру всесторонньо й могла запропонувати делеґатам свої пропозиції, щоб „делеґати не потребували виправдуватися перед членством за 15 центів поштових оплат..."

Делеґат 50-го Відділу, п. Микола Сикута, стверджує, що УНСоюз росте й розвивається, а з тим і кожний його член бажає, щоб наша організація мала відповідний престиж. Щоб дати головним урядникам можливість ще краще працювати на добро УНСоюзу, п. Сикута пропонує прийняти всі резолюції так, як вони були читані.

Делеґат 117-го Відділу, п. Семен Кучма, звертає увагу делеґатів на той факт, що Конвенція мусить дати відповідні повновласті головним урядовцям, якщо делеґати й члени очікують від них успішної праці. Висловлює погляд, що дім УНСоюзу надто старий і замалий для нормального розгортання праці УНСоюзу, а в друкарні машини також уже надто перестарілі, а тому їх не виплачується перевозити на нове місце. Треба купити нові.

Делеґат 217-го Відділу, п. Константин Шевчук, підтримує думку, що УНСоюз повинен мати новий і репрезентативний будинок гідний такої інституції, якою є УНСоюз. „Із дідом ніхто не рахується" — каже делеґат. Тому треба набути відповідний будинок навіть у такому випадку, коли б він мав коштувати багато грошей. Одночасно делеґат завважує, що він репрезентує Відділ, з якого вийшов попередній головний предсідник, сл. п. М. Мурашко, а в якому великий відсоток творять старші віком члени. Ці члени, що мають по 70-75 років, хотіли б мати якісь полегші на їх старі літа і після того, як вони платили вкладки до Союза-Батька впродовж багато років.

Делеґатка 23-го Відділу, пані Анна Прескович, підтримує думку купівлі нового дому, але вважає, що насамперед треба виплатити „Союзівку". Крім того вважає вона, що найпростіша справа була б таки, як би осідок УНСоюзу залишити в Джерзі Сіті. Найменше формальностей було б до полагодження.

Заступник головного предсідника, адв. Михайло Пізнак, вияснює, що коли йде про купівлю нового будинку для УНСоюзу, то це не є ніяка втрата, це фактично інвестиція така сама, як тоді, коли УНСоюз іевестує гроші в інші гіпотака самз, як тоді, коли УНСоюз інвестує гроші в інші гіпоце не є справа годин чи днів. Це ще невідомо, коли це можливо буде зреалізувати. В резолюціях тільки пропонується дати відповідні повновласті Головному Екзекутивному Комітетові цю справу переводити в життя.

Делеґат 20-го Відділу, п. Андрій Триш, не має нічого проти набуття нового будинку й перенесення до нього бюр УНСоюзу, але тільки в такому разі, якщо для цього не треба буде піднести вкладки. Головний Предсідник вияснює, що купівля нового Союзового дому не мала б ані найменшого впливу на вкладки, і вони не були б піднесені у зв'язку з цим узагалі, бо в той будинок було б інвестовано частину грошей із посмертного фонду. А ті гроші й так треба у щось інвестувати.

Делеґат 430-го Відділу, п. Остап Тарнавський, підтримує запропоновані Статутовою Комісією резолюції та пропонує, щоб у резолюціях щодо культурних справ додати, щоб УНСоюз установлював щороку літературну нагороду для українського письменника, який напише найкращий твір. Українські мистці слова продукують для української спільноти, служать їй, і залежні виключно від неї. Була спроба в Шикаго дати літературну нагороду, навіть досить високу, бо 3,000 долярів, але не мала вона належного ефекту, бо там були замішані приватні люди. Така нагорода УНСоюзу була б під багатьома оглядами ефектовніша.

Делеґат 94-го Відділу, п Євген Зубальський, стверджує, що в сучасну пору УНСоюз є двоступневою організацією. Із започаткуванням Координаційного Центру для Канади поволі ми наближаємось до триступневої системи. Пан С. Зубальський ставить під розвагу делеґатам евентуальне створення подібних координаційних центрів у кожному стейті на терені ЗДА, де є відповідна кількість Відділів. Рівно ж уважає він необхідністю створення стейтових культурно-освітніх комісій. Закликає також не забувати допомогу Рідному Краєві.

Делеґат 423-го Відділу, д-р Володимир Оренчук, вважає, що для терену Канади треба було б створити не пропонований Статутовою Комісією координаційний центр, а „Представництво УНСоюзу на Канаду", із доволі широкими автономними правами. Поза тим підтримує пропоновані Статутовою Комісією резолюції та закликає прийняти їх так, як вони були читані. Головний предсідник відповідає, що назву того тіла прийнято на бажання Канадійської репрезентації делеґатів.

Делеґат 61-го Відділу, п. Антін Скуб'як, уважає, що Головний Уряд знає найкраще, чи існує потреба набути інший будинок для приміщення бюр і друкарні, чи ні. Рівно ж у випадку знищення якоїсь машини в друкарні Головний Екзекутивний Комітет мусів би купити її, щоб вести свої завдання далі, незалежно від того, чи Конвенція дала на це виразну згоду чи ні. Тому, для гладкости в роботі Головного Уряду, делеґат пропонує підтримати думку адв. Михайла Пізнака, щоб Конвенція дала Головному Екзекутивному Комітетові потрібні повновласті.

Делеґат 472-го Відділу, інж. Атанас Міллянич, уважає, що піднесенням обезпеченевої суми на одну особу до 50,000 долярів, УНСоюз зробився конкурентом для всіх обезпеченевих товариств, а крім того відкрив двері для всіх тих українців, які шукали можливости забезпечитися на високі суми. Нав'язує до слів адв. М. Пізнака і каже, що ані нам, ані членам, нема чого журитися збільшенням вкладок через купівлю нового будинку для УНСоюзу, бо, купуючи дім, ми дасмо самі собі гіпотеку так, як дасмо іншим. Крім того, інж. Атанас Мілянич висловив думку, що Головний Екзекутивний Комітет повинен би користати з праці фахівців. Відносно існуючої зобов'язуючої резолюції про побудову дому старців, делеґат висловлює думку, що один такий дім на терені цілої Америки справи не розв'яже, а тому було б доцільнішим побудувати такі доми у всіх центрах поселення українців. А тоді, напевно, і кандидати знайшлися б. Люди ж бо прив'язані до місця свого довголітнього побуту, де мають приятелів, а може якусь рідню.

Делеґат 194-го Відділу, д-р Едвард Жарський, ствердив тенденцію відноситися до „Свободи" так, як свекруха до невласних дітей. Одні нарікають, що забагато редакторів, інші ще на щось... Пропонує дати вільну руку Екзекутиві поставити „Свободу" на підприємницьких основах, щоб вона сама себе оплачувала. Рівно ж висловлюється за підвищенням платень для працівників УНСоюзу.

Делеґатка 388-го Відділу, пані Євфемія Воловняк, пропонує, щоб головна канцелярія покривала відділовим урядникам не тільки кошти порта, але й таких витрат, зв'язаних із інкасом членських вкладок і т. п., як телефонічні розмови, автобусові квитки т. п.

На цьому місці п. Пилип Гарасимів повторює свій внесок, який був уже підтриманий чисельними делеґатами, щоб пропоновані Статутовою Комісією резолюції були прийняті так, як вони були читані. Тому, що всі раніше зголошені до слова делеґати мали можливість висловитися, дискусію закінчено, а Предсідник Конвенції, піддав внесок п. Гарасимова під голосування. Внесок прийнято подавляючою більшістю голосів і прочитані резолюції входять в силу.

Делеґат 319-го Відділу, п. Юрій Вельґош, піддав пропозицію, щоб у майбутньому пропоновані резолюції були вислані делеґатам на 30 днів перед початком Конвенції, а також подав внесок, щоб всі прийняті резолюції були опубліковані у „Свободі". Внесок прийнято одноголосно. Відтак делеґат 161-го Відділу, п. Іван Антушак, подав внесок, щоб англійський текст резолюцій був опублікований у „Юкрейнієн Віклі". Внесок прийнято одноголосно.

З черги, предсідник Конвенції, п. Иосип Лисогір, проголосив, що на порядку нарад стоїть справа асекурації (бондування) членів Головного Екзекутивного Комітету в зв'язку з виконуванням їх функцій. Тепер головний касир заасекурований на суму 75,000 долярів, а головний предсідник і головний секретар по 25,000 долярів кожний. Рівно ж інші працівники головної канцелярії заасекуровані на загальну суму 25,000 долярів. Делеґат 170-го Відділу, п. Іван Грабар, подає внесок, підтриманий делеґатами Відділів чч. 346, 380, 304, 220, 117 та 355, щоб потвердити дотеперішні суми асекурації головних урядовців і на майбутнє. Внесок прийнято одноголосно.

Відтак Предсідник Конвенції поставив на обговорення справу платень членів Головного Екзекутивного Комітету. Поінформував, що дотеперішні платні були такі: Головний предсідник одержує платню в сумі 7,950 долярів плюс 1,000 долярів на репрезентаційні витрати, а за адміністрування „Свободи" по 50 долярів місячно. Річна платня головного Касира є також 7,950 долярів плюс 1,000 долярів на репрезентаційні витрати, а платня головного секретаря виносила 7,500 долярів плюс 1,000 долярів на репрезентаційні витрати річно.

Делеґат 221-го Відділу, п. Пилип Васильовський, висловлюється за тим, що ця справа є „дуже технічна", а тому, що делеґати не чули ніякої пропозиції збоку Головного Екзекутивного Комітету, вважає, що її найкраще було б дати на обговорення спеціяльній комісії, складеній із людей, які належно розуміють справу.

Делеґат 70-го Відділу, п. Степан Костів, уважає, що члени Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу не одержують винагороди за свою працю в такій висоті, як їм належиться, зокрема порівнюючи з подібними урядовцями звичайних асекураційних спілок. Тому пропонує, щоб піднести кожному з вище названих членів Головної Екзекутиви річну винагороду на суму 10,000 долярів. Натомість, делеґат 8-го Відділу, п. Пилип Гарасимів, висловлюється за залишенням висоти винагороди в дотеперішних сумах.

На думку делеґата 133-го Відділу, п. Володимира Гв'язди, належить піднести винагороди за працю двох довголітніх і випробуваних членів Головного Екзекутивного Комітету, пп. Дмитра Галичина та Романа Слободяна, натомість пост головного секретаря обійме по цій Конвенції нова людина, яка себе ще в праці УНСоюзу лише частинно виявила, тому платню для головного секретаря залишити в тій самій висоті що її одержував попередник. Новий головний секретар не повинен одержувати таку саму платню, як інші два довголітні урядники.

Делеґат 371-го Відділу, п. Павло Заблоцький, підносить, що і головний редактор „Свободи", п. Антін Драган, повинен би одержати гідну нагороду за його працю.

Делеґат 380-го Відділу, п. Микола Кормелюк, висловлюється проти різниці у винагороді членам Головного Екзекутивного Комітету. Уважає, що головного секретаря, який буде сьогодні вибраний, належить трактувати однаково з головним предсідником і головним касиром, бо нема моральних підстав для такої сеґреґації.

Делеґат 324-го Відділу, п. Іван Струк, висловлюється за підвишкою винагороди за працю членів Головної Екзекутиви, але заразом пропонує піднести винагороди відділовим секретарям за їх труд із теперішних 4% на 10% із ними пересиланих вкладок.

Делеґат 423-го Відділу, д-р Володимир Оренчук, рішуче висловлюється за підвишкою винагороди, бо теперішня винагорода була ухвалена чотири роки тому, а від того часу кошти прожитку та й заробітні платні всюди інде були сильно піднесені. Уважає однак, що не належало б робити різниці поміж членами Головного Екзекутивного Комітету тільки тому, що головний секретар буде на цій Конвенції вибраний уперше. Якщо робити якесь вирізнення, то хіба головного предсідника належало б вирізнити. Але факт, що головного секретаря вибирається нового, не дає достатньої підстави трактувати його інакше від інших членів. Кожний із двох кандидатів уже проявив себе в праці для Союза-Батька.

Делеґат 364-го Відділу, п. Григорій Кукіз, висловлюється за підвишкою платень.

Делеґат 131-го Відділу, п. Микола Сенчишак, поставив формальний внесок, щоб річну платню для кожного із згадуваних трьох членів Головного Екзекутивного Комітету піднести на суму 10,000 долярів, а в додатку до цього головному предсідникові признати суму 2,000 долярів на репрезентаційні витрати, включно з адмініструванням „Свободи", а головному касирові та головному секретареві по 1,000 долярів на репрезентаційні видатки. Делеґат 83-го Відділу, п. Роман Карбівник, підтримує внесок п. М. Сенчишака, а за ним і делеґат 191-го Відділу, п. Панько Джинджиристий, підтримав цей внесок, а також делеґати Відділів чч. 204, 375, 97, 106 та 128. Делеґат 293-го Відділу, попираючи внесок п. Сенчишака, ще раз підкреслив потребу трактувати головного секретаря нарівні з іншими членами Головної Екзекутиви. Обидва кандидати на той пост мають уже за собою певний стаж праці для УНСоюзу.

Делеґат 181-го Відділу, п. Володимир Любинський, ставить (ніким не підтриманий) внесок, щоб признати платні у такій висоті: головному предсідникові 10,500 річної платні, плюс репрезентаційні витрати, плюс 50 долярів місячно за адміністрування „Свободи"; головному касирові 10,000 долярів платні, включаючи в цю суму і його витрати, а головному секретареві 9,000 дол. річної платні, в чому були б включені його витрати.

Уступивша Заступниця Головного Предсідника, пані Ґеновефа Жеребняк, попросила дозволу висловити свою думку відносно винагороди. На її думку, було б справедливо ухвалити для головного предсідника річну платню у висоту 11,000 долярів, плюс 1,500 долярів на репрезентаційні витрати, з якої то суми він не був би зобов'язаний вираховуватися, і дотеперішні 600 долярів за адміністрування „Свободи"; для головного касира ухвалити платню у висоті 11,000 долярів плюс 1,000 долярів на репрезентаційні витрати, а для новообраного головного секретаря ухвалити річну платню в сумі 8,500 долярів, без додатків на репрезентаційні витрати, з тим, що по одному році служби, на річному засіданні Головного Уряду можна було б піднести його платню, якщо він викажеться успіхами у праці.

Тому, що це не був формальний внесок, делеґат 425-го Відділу, адв. Роман І. Смук, перебрав думки пані Г. Жеребняк за свої і подав їх у формі свого формального внеску до ухвалення Конвенції. Внесок цей підтримали делеґати Відділів чч. 161, 233, 247 та 238.

Предсідник Конвенції стверджує, що дискусія над справою винагороди членам Головного Екзекутивного Комітету тривала досить довго, і погляди на неї у делеґатів, напевно, вже сформовані. На столі стоять два підтримані внески, а саме пп. Миколи Сенчишина та адв. Романа І. Смука. Для ще кращого їх з'ясування, просить секретаря Конвенції, д-ра Петра Стерча, прочитати обидва внески, щоб делеґати мали ясніший образ, за яким голосувати. Після повторного перечитання змісту кожного окремого внеску, предсідник п. Иосип Лисогір піддає перший із черги поданий внесок, а саме внесок п. Миколи Сенчишака, під голосування. Скрутатори підрахували голоси й зголосили до протоколу: внесок одержав 157 голосів. З черги, Предсідник піддав під голосування внесок адв. Романа І. Смука, який одержав 158 голосів. Предсідник Конвенції, п. Иосип Лисогір, проголосив вислід голосування, як також прийняття Конвенцією внеску адв. Романа І. Смука більшістю одного голосу.

Перед самим відроченням нарад, Предсідник Конвенції уділив слово делеґатові 176-го Відділу із Савт Бенду, Індіяна, який проголосив, що він змагатиметься у червневих правиборах за номінацію його на кандидата Демократичної партії на пост сенатора З'єдинених Держав із стейту Індіяна. Він був би першим сенатором українського роду в історії Злучених Держав, тому він просить підтримати його фінансово на ведення потрібної кампанії. Для цієї мети створено спеціяльний комітет, на чолі якого стоїть п. Иосип Лисогір, на руки якого просить складати датки на його кампанію. Тут же на місці, делеґат 91-го Відділу, п. Петро Кочірка, передав на руки Иосипа Лисогора чек на 100 долярів, яким започатковано збірку на фонд цієї кампанії, і закликав інших делеґатів складати датки.

Точно в годині першій по полудні, Предсідник Конвенції проголосив відрочення нарад до год. 2:30 по полудні того самого дня.

ОДИНАДЦЯТА СЕСІЯ

П'ятниця, 30-го травня 1958, по полудні

Предсідник Конвенції, п. Иосип Лисогір, відкрив одинадцяту сесію нарад 24-ої Конвенції о год. 2:45 по полудні, дня 30-го травня 1958, тобто в п'ятому дні нарад Конвенції, зложенням ґратуляцій для п. Андрія Цебака, делеґата 100- Відділу в Ґері, Індіяна, який вже 49 років є членом Українського Народного Союзу. У роках 1910 і 1911 був він секретарем 276-го Відділу в Ембридж, Па., а в 1912-му році зорганізував він 100-ий Відділ у Ґері, Інд., де він виконує обов'язки секретаря від часу його заснування по нинішній день. Оце вже 12-та з черги Конвенція, в якій він бере участь як делеґат. (Оплески).

З черги, Предсідник прочитав привіти від Молоді Українського Народного Союзу з Вилкизберрі, Па., та передав привітання від дистриктового прокуратора та секретаря 21-го Відділу УНСоюзу, п. Івана Чепи.

На залю нарад прибули: конґресмен з 20-го дистрикту, дост. Майкел А. Фіґен і п. Джозеф Ґаллаґер — член Освітньої Ради міста Клівленд, у супроводі члена Міської Ради м. Клівленду — адв. Івана Білинського. Предсідник Конвенції привітав їх і попросив адв. Івана Білинського представити промовця — конґресмена М. А. Фіґена. Конґресмен висловив своє вдоволення, що Конвенція відбувається в його виборчому дистрикті, в Клівленді. Поґратулювавши пп. Дмитрові Галичину та Романові Слободяну за їх перевибір, ствердив він, що у його антикомуністичній праці у Вашинґтоні мав він велику поміч у особах пп. Дмитра Галичина, проф. Лева Добрянського та п. Иосипа Лисогора. У дальшій своїй промові конґресмен М. А Фіґен висловив думку, що у світі не буде спокою доти, доки не будуть усі народи, великі й малі, вільними, бо ми живемо в добі націоналізму. Україна була вільною, доки Москва не зламала переяславський договір з 1654 року. В часі великої революції на Сході Европи, в 1918-му році, Україна знову здобула була свою самостійність, але її знову підбив російський комунізм. Проте, духа свободи в Україні не вдалося зламати. Україна відогравала велику культурну ролю на сході Европи в минулому. Росія присвоїла собі багато здобутків української національно культури та культур інших поневолених народів. Конґресмен М. А Фіґен поґратулював українцям за освідомлюючу працю, бо треба, щоб світ пізнав, що СССР — це не Росія, а примусова злука 15-ох національних республік, як також про те, що в СССР росіяни є в меншості. А тому вони не мають права підбивати й гнобити інші нації, бо свобода належить усім народам світу. Свою промову закінчив конґресмен *висловом надії, що вже скоро прийде час, коли народи* світу пізнають, що не буде волі в світі ані спокою, доки великі й малі народи не виборять для себе волі, а тоді й Україна буде вільною.

Адв. Михайло Пізнак з черги прочитав таку привітальну телеграму, що її прислав сенатор Джекоб К. Кжевітс із стейту Ню Йорк і такого привітального листа від конґресмена 38-го дистрикту, стейт Ню Йорк, Кеннета Б. Кіттінґа:

On this auspicious occasion we of the Free World are once again reminded of the ever heroic and valiant struggle of the Ukrainian people enslaved behind the Iron Curtain. It should be our constant aim to seek to afford for these enslaved peoples freedom of opportunity and the same principles of self-determination, individual dignity and human rights which we in America are so privileged to enjoy. The Association is to be highly commended for its vigor, determination and indefatigable efforts on behalf of independence for the Ukrainian people and for its vital aid to the successful integration of Ukrainian immigrants in the United States. My personal regards, and please be assured of my full cooperation in these high endeavors and present my respects to all present.

JACOB K. JAVITS
United States Senator

This will acknowledge your letter of May twentieth, concerning the 24th Quadrennial Convention of the Ukrainian National Association, Inc. I regret very much it is impossible for me to attend in person, but would appreciate your reading the following message if the opportunity should present itself.

America has become a great nation through the contributions of many people from many scattered lands. In this work, citizens of Ukrainian extraction have always been in the forefront, led by the Ukrainian National Association.

The work of your organization, in promoting the ideals of American citizenship, while at the same time preserving your proud native heritage, is worthy of the applause of all. By retaining the fine and rich traditions and culture of Ukraine, and mixing it with your deep love of America and freedom, you have become first-rate Americans.

We in America should give thanks that so many fine people from Ukraine have chosen to settle here. We can, in a sense, express our debt by continuing to work and pray for the liberation of those who today groan under the yoke of Soviet tyranny. We must work unceasingly until your countrymen, whose will to be free has never lagged, will again breath the sweet air of liberty. We cannot rest until the people of Ukraine and the people of America can again meet on the common ground of fredom.

The Ukrainian National Association deserves strong commendation for the manner in which you have vigorously alerted this country to the plight of those behind the Iron Curtain and for the many ways in which you have helped to keep alive your heritage of culture and thought. May you long continue these works which have contributed so greatly to the integration, prosperity, respect and value of the Ukrainians in America.

I hope you will have a successful and rewarding conference, and that all who attend will emerge with a renewed dedication to the twin ideals of continued American freedom and a rebirth of freedom for the noble Ukraine.

Very sincerely yours,
KENNETH B. KEATING
United States Congressman

Рівнож наспів лист від члена 45-го Відділу, п. Теодора Малика.

Відтак голова Комісії Просьб і Скарг, п. Петро Самець із 468-го Відділу, у своєму звіті з діяльности Комісії ствердив, що вона закінчила наложену на неї працю. П. П. Самець ствердив, що Комісія мала важке завдання до виконання, бо фонди для розподілу дуже обмежені, а добрих цілей, що на них треба було призначити бодай малі суми, багато. При розподілі фондів Комісія мусіла брати це на увагу й підходити до справи так, як диктувало сумління кожного члена. Для зложення формального звіту з праці Комісії, він попросив до слова секретаря Комісії, д-ра Дениса Квітковського.

Д-р Денис Квітковський прочитав „Протокол і Звіт Комісії Скарг і Просьб 24-ої Конвенції Українського Народного Союзу в Клівленді, Огайо":

Протокол і звіт Комісії Скарг і Просьб 24-ої Конвенції Українського Народного Союзу в Клівленді

Комісія складалася з п'ятьох членів, а саме: Петро Самець, Відділ 468, Ніяґара енд ди Лейк, Канада, Денис Квітковський, Відділ 175, Дітройт, Миш. Марія Стецьк-Дикий, Відділ 149, Лакавана, Н. И., Олена Чорномаз, 490, Ірвінґтон, Н. Дж., Анна Наконечна, Відділ 175, Дітройт, Миш.

Комісія уконституювалася в такий спосіб: п. Петро Самець — голова, п-ні Олена Чорномаз — заст. голови, п. Денис Квітковський — секретар для української мови, п-ні Марія Стецьків-Дикий — секретарка для англійської мови і п-ні Анна Наконечна — член Комісії.

Комісія рішила пропонувати з нагоди 24-ої Конвенції УНСоюзу, жертвувати на українські національно-культурні цілі суму 13,450.00 долярів, що їх пропонує розподілити в наступний спосіб:

1.	Енциклопедія Українознавства	$ 4,000.00
2.	Освітні курси — Союзівка	1,000.00
3.	Український Конґресовий Комітет	2,500.00
4.	Злучений Укр. Амер Допомоговий Комітет	1,000.00
5.	Український Вільний Університет, Мюнхен	500.00
6.	Наукове Товариство ім. Шевченка, ЗДА	200.00
7.	Наукове Товариство ім. Шевченка, Канада	100.00
8.	Наукове Товариство ім Шевченка, Сарсель,	200.00
9.	Американський Червоний Хрест	200.00
10.	Пласт	150.00
11.	Осередок Української Культури в Канаді	150.00
12.	Український Католицький Семинар, Стемфорд	500.00
13.	Комітет Українців Канади	200.00
14.	Будова Української Церкви-пам'ятника в Бавнд Бруку, Н. Дж. для прославлення українських борців за самостійність	500.00
15.	Фонд Українських Американських Ветеранів	100.00
16.	Асоціяція Дослідників Совєтознавства	250.00
17.	Сиротинець у Филаделфії	150.00
18.	Українська Вільна Академія Наук, ЗДА	200.00
19.	Українська Вільна Академія Наук, Канада	100.00
20.	Приятелі Українських Бандуристів, подорож Капелі до Европи	100.00
21.	Український Музичний Інститут Ню Йорк	100.00
22.	Організація Оборони Лемківщини	100.00
23.	Фонд „Зелена Буковина"	100.00
24.	Український Технічний Інститу в Ню Йорку	50.00
25.	Центр. Союз Укр. Студентства (ЦеСУС)	50.00
26.	Комісія Допомоги Українському Студенству	100.00
27.	Український Культурний Город у Клівленді на пам'ятник Лесі Українки	100.00
28.	Дівоча Академія св. Василя, Факс Чейс, Філя.	100.00
29.	Укр. Дівоча Академія, Словетбурґ, Н. И.	100.00
30.	Дім Старців у Филаделфії	150.00
31.	Комюніті Фонд	50.00
32.	Спілка Української Молоді Америки (СУМА)	150.00
33.	Укр. Спортова Централя Америки й Канади	100.00
	Додано на сесії після дискусії:	
34.	Українська Молодь Північної Америки	100.00
35.	Молоді Українські Націоналісти (МУН)	100.00
36.	ОДУМ	50.00
37.	Дім Юного СУМА в Клівленді	50.00

З браку фондів і з причини характеру прохань (локальні) не узглядненo прохань 12 інших товариств і 4-х осіб.

Допомоги членам

Комісія розглянула 155 прохань-аплікацій про допомогу й рішила уділити членам допомоги на загальну суму $5,171.00. Згідно зі статутом, допомоги уділено тільки тим, що внесли прохання на письмі:

Відділ		Сума
1	Полиняк Ґелена	$ 25.00
5	Литвин Люць	35.00
5	Стирановська Марія	25.00
7	Капітула Матрона	25.00
13	Слободян Катерина	30.00
14	Майорчак Василь	30.00
17	Плечій Петро Мл.	50.00
20	Квасняк Каролина	25.00
20	Войтович Прокіп	30.00
21	Захарчук Василь	35.00
29	Ват Микола	35.00
29	Гавришко Степан	35.00
31	Дзюба Анастазія	25.00
31	Томко Михайло	35.00
33	Зелінка Ольга	25.00
48	Мазуда Аксентій	35.00
52	Шевчук Станислав	50.00
52	Ткач Григор	35.00
56	Карась Іван	35.00
65	Бутнер Юлій	200.00
78	Косинський Михайло	35.00
83	Гелнер Михайло	35.00
83	Рій Петро	35.00
85	Костюк Онуфрій	40.00
98	Садовський Роман	35.00
99	Сенюк Анастазія	25.00
100	Михаць Марія	25.00
102	Панасик Катерина	25.00
103	Псюк Василь	40.00
105	Гула Павло	40.00
106	Подоляк Анна	50.00
108	Дзят Іван	35.00
109	Стажицька Юлія	25.00
123	Левицький Василь	35.00
127	Бучинський Иосиф	35.00
127	Реґула Катерина	25.00
127	Сукмановська Софія	25.00
127	Щерба Марія	30.00
130	Пузик Дмитро	50.00
135	Мовчан Андрій	35.00
156	Глинська Софія	25.00
158	Саноцька Олена	25.00
159	Петрівський Степан	35.00
161	Довжицька Катерина	25.00
161	Мазурок Тимофтей	30.00
176	Гнатусько Катерина	25.00
177	Вардиґа Дмитро	35.00
179	Лесів Текля	25.00
179	ПанчакПетро	20.00
179	Стеціз Михайло	25.00
183	Фенвік Стівен С.	40.00
187	Нароґович Марія	25.00
187	Сенчук Теодор	35.00
192	Ґос Сальваторе	25.00
192	Лещинський Константин	35.00
192	Сичик Микола	35.00
195	Бігуняк Андрій	40.00

200	Мороз Катерина	25.00
200	Вовк Степан	40.00
201	Борецький Гілярій	30.00
204	Росіґ Софія	25.00
204	Сиван Михайло	40.00
206	Виспянська Катерина	25.00
206	Бардочевський Йосиф	35.00
206	Схаб Параска	35.00
218	Мельник Розалія	25.00
221	Лецик Пилип	35.00
221	Токаревич Михайло	35.00
229	Гулька Павло	40.00
237	Стецик Катерина	25.00
241	Пригода Іван	35.00
242	Оленич Ева	25.00
251	Меґас Анастазія	25.00
254	Бусик Степан	25.00
257	Силчак Чарлз	35.00
262	Чернінски Перл	25.00
262	Придун Гелена	30.00
280	Рубльовська Анастазія	25.00
288	Тулба Павло	35.00
291	Онисько Василь	75.00
296	Тимочко Іван	40.00
305	Гайдамака Дмитро	35.00
305	Галл Франк	35.00
318	Крайовска Розалія	25.00
323	Ярема Петро	40.00
330	Гошолок Анна	25.00
330	Поцинтилюк Тереса	25.00
336	Іланочко Теодор	35.00
336	Курах Михайло	35.00
337	Скибик Марія	30.00
350	Бреян Анна	50.00
361	Каришин Михайло	40.00
361	Мединський Дмитро	40.00
361	Прокопів Алекс	35.00
361	Прус Дмитро	35.00
361	Ратушний Михайло	35.00
361	Лушпинський Тома	35.00
361	Скоревич Евстахій	40.00
364	Лопушанський Іван	35.00
365	Руднянин Анастазія	25.00
369	Березяк Анна	25.00
369	Верзук Степан	25.00
371	Басняк Ксеня	25.00
371	Воловина Едвард	25.00
379	Братейко Марія	25.00
379	Малюк Ольга П.	25.00
379	Пірко Михайло	35.00
383	Шибал Гнат	35.00
388	Чайковська Марія	25.00
388	Матковська Юлія	25.00
396	Дяк Михайло	50.00
396	Федьків Марія	35.00
435	Філліпс Стася	50.00
436	Кнігиницька Евгенія	25.00
484	Топольницький Бен Міллер	40.00
7	Джан Когут	35.00
36	Анна Паснак	25.00
36	Паранька Травінська	25.00
36	Тацка Гарбуз	30.00
42	Мартин Мельник	35.00
42	Йосиф Губич	35.00
121	Василь Чуйко	35.00
127	Александра Ґреґа	25.00
175	Юрко Шевчук	40.00
187	Марія Когут	25.00
210	Катерина Йолей	25.00
223	Іван Чолій	35.00
223	Михайло Малиборський	35.00
230	*Марія Анна Ліффко*	30.00
230	Степан Мош	30.00
230	Іван Пашковський	30.00
236	Онуфрій Опалка	35.00
242	Семко Кроляк	35.00
247	Паранька Зиглінська	25.00
247	Йосиф Білік	35.00
247	Онуфрій Мацей	30.00
256	Павлина Махно	25.00
305	Іван Шевчук	40.00
331	Аґнес Сулковскі	25.00
336	Марія Гузар	25.00
339	Іван Матковський	35.00
342	Марія Кіра	35.00
362	Семен Лахевич	25.00
367	Аґнес Синік	30.00
367	Катерина Башук	25.00
367	Антін Мельник	35.00
367	Теодор Бриславський	35.00
367	Петро Гринів	35.00
367	Павло Лиско	35.00
367	Тимофей Будняк	35.00
367	Василь Пукіш	35.00
367	Антін Боббі	35.00
396	Катя Цулупа	25.00
445	Стефан Білинський	30.00
490	Семен Чорненький	35.00
Разом:		$5,171.00

Скарги

Комісія розглянула предложені їй скарги й розв'язала їх на основі всіх тих інформацій, що їх мала до розпорядження.

Були три справи, з яких одна (Л. Футала) була полагоджена перед Конвенцією. Друга (Дм. Білецький) під час Конвенції, а третя скарга була з Мишиґену від делеґатів, щоб розглянути й осудити анонімну летючку проти п. Ів. Іванчука з Дітройту, Миш., підписану на „Союзівці".

Комісія рішила запропонувати Конвенції резолюцію, що осуджує анонімний виступ проти п. Івана Іванчука, а в загальному осуджує взагалі такий спосіб виборчої кампанії, як негідний і неетичний.

Всі рішення були одноголосні.

Підписано в Клівленді, дня 30 травня 1958.

Власноручні підписи: **Петро Самець, Олена Чорномаз, Денис Квітковський, М. Стецьків Дикий, Анна Наконечна.**

На цьому місці предсідник Конвенції, п. Йосип Лисогір, передав ведення нарад першому заступникові предсідника, адв. Омарові Малицькому, який зараз же покликав до слова д-ра Ярослава Падоха. Д-р Я. Падох зложив привіт Конвенції від Наукового Товариства ім Шевченка та його голови, проф. Романа Смаль-Стоцького.

Слово в дискусії над звідомленням секретаря Комісії Просьб і Скарг забрав адв. Михайло Пізнак, який висловився, що, мабуть, зайшла якась помилка в Комісії Просьб і Скарг, що там забуто виасиґнувати яку-небудь суму на потреби Ліги Української Молоді Північної Америки. Адв. М. Пізнак завважує, що він мав нагоду бути предсідником цієї організації, а п. Йосип Лисогір її скарбником, а інші приявні на цій Конвенції делеґати її організаторами. Український Народний Союз допомагав у її створенні, а від початку її існування Ліга дуже тісно співпрацювала з УНСоюзом. Адв. Михайло Пізнак відтак подав формальний внесок, щоб уділити для Ліги Української Молоді Північної Америки додатково 100 долярів допомоги, покликуючися на те, що, згідно з думкою секретаря Комісії Просьб і Скарг, Комісія може на це погодитися. Зараз же слово забрав секретар Комісії Просьб і Скарг, д-р Денис Квітковський, і заявив, що в міжчасі члени Комісії відбули ад гок нараду й погодилися прийняти внесок адв. Михайла Пізнака, щоб признати 100 долярів допомоги Лізі Українськoї Молоді Північної Америки, та що одночасно Комісія рішила обнизити раніше пропоновану допомогу для Пласту й СУМА із сум по 200 долярів на суми по 150 долярів кожній із цих двох молодечих організацій.

Делеґат 445-го Відділу, п. Іван Геврик, висловлює надію, що Комісія Просьб і Скарг тільки через якийсь недогляд не признала ніякої допомоги для найстаршої з активно діючих молодечих організацій на терені Канади, Молодих Українських Націоналістів. Делеґат 301-го Відділу, п. Михайло Кришталь, висловлює жаль, що прохання протиалькогольного товариства „Відродження" з осідком у Шикаґо потрактовано Комісію Просьб і Скарг як прохання льокальної організації. Тим часом, товариство „Відродження" є загальноамериканська організація українських антиалькоголіків і заслуговує на підтримку. Він апелює до Конвенції підтримати прохання товариства „Відродження" і уділити йому допомогу.

На цьому місці, делеґат 83-го Відділу, п. Роман Карбівник, подав внесок, підтриманий делеґатами Відділів чч. 247, 336, 45, 365, 358, 223, 76, 364, 379, 221, 354 та 487, щоб прийняти звіт Комісії Просьб і Скарг так як він був читаний.

Тим часом, на лісту дискутантів вписалося 15 делеґатів до слова. Після цього делеґат 293-го Відділу, п. Василь Мисак, подав внесок, підтриманий делеґатами Відділів чч. 61, 97 та 161, щоб замкнути лісту дискутантів. Внесок прийнято одноголосно.

Делеґат 380-го Відділу, п. Микола Кормелюк, висловив жаль, що внесене прохання по допомогу для відбудування згорілої дощенту церкви в його місті потрактовано як справу льокального характеру і допомоги не признано. Висловлює зрозуміння, що в основу покладено принцип, згідно з яким не признавано допомоги для льокальних справ, але „совість найкращий суд у людини" — каже делеґат.

Делеґат 8-го Відділу, п. Пилип Гарасимів, висловлює вдячність за признання 100-долярової допомоги для „Організації Оборони Лемківщини", бо в його Відділі є яких 65% лемків. Одночасно просить признати ще допомогу для видання другого числа газети „Лемківські Вісті".

Делеґат 97-го Відділу, п. Василь Сметана, відступаючи дещо від проблеми, над якою йде дискусія, висловлює свою годяку Богу, що дозволив йому бути на цій Конвенції. Він закликає всіх членів УНСоюзу, незалежно від релігійних переконань, до єдности і взаємної пошани та любови. Закликає теж належати до релігії й церкви, до якої кожний належить із переконання ,але виконувати свої обов'язки сумлінно. Накінець висловлює одно побажання, а саме, щоб на черговій Конвенції делеґати могли бачити ієрархів Католицької і Православної Церков за президіяльним столом.

Делеґат 221-го Відділу, п. Пилип Васильовський, висловлює подяку за признання 100 долярів допомоги для Організації Оборони Лемківщини. Крім того апелює до української преси, щоб більше писала про терпіння лемків під теперішнім польським комуністичним режимом. Сам він має біля 50 листів, в яких люди в розпачі описують сучасні страхіття на українській Лемківщині. Апелює до людського сумління і закликає допомагати повертаючим на українську Лемківщину насильно виселеним лемкам чим тільки можна. Українці в ніякому разі не можуть визнати теперішнього кордону поміж Українською Совєтською Соціялістичною Републікою, а Польщею, яка загарбала лемківські землі.

Делеґат 472-го Відділу, інж. Атанас Мілянич, висловлює жаль, що, враховуючи ту колосальну місію, що її Українська Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка підняла на себе, вибираючись в подорож довкола світу, призначена Комісією Просьб і Скарг сума 100 долярів для неї далеко не така, яка їй прислуговувала б. Турне, в яке вибирається Капеля, коштуватиме багато грошей і його організують відомі европейські аранжери на наш кошт і наше ризико. Для цього потрібно поважних сум грошей.

Делеґат 240-го Відділу, п. Андрій Запаранюк, звертається з проханням признати 100 долярів допомоги на дім Юного СУМА в Клівленді, вказуючи на факт, що члени Юного СУМА виступали в середу, 28 травня 1958, і на бенкеті 24-ої Конвенції.

Делеґат 327-го Відділу, п. Андронік Копистянський, признає, що сумою 13,250 долярів, що її Комісія Просьб і Скарг мала до розподілу, важко наділити всіх у задовільній мірі. Все ж таки, на його думку, порівнюючи надто мало приділено для тих людей, які працюють в Европі, а також молодечим організаціям, Пластові й СУМА, по 150 долярів — це замалі пайки.

Делеґат 277-го Відділу, п. Володимир Гафткович, апелює, щоб взяти під увагу потреби інвалідів українських армій та їх родин, що в більшості залишилися в Европі й там бідують.

Останній з черги забрав голос у дискусії делеґат 414-го Відділу, д-р Іван Грабович, і вніс пропозицію, щоб Конвенція ухвалила якусь дотацію для Товариства „Лев-Броди", яке займається допомогою інвалідам, вдовам та сиротам по жертвах Української Національної Армії з другої світової війни, як також опікується могилами українських вояків на чужині.

По вичерпанні листи дискутантів, голос забрав головний предсідник, п. Дмитро Галичин і ствердив, що з голосів у дискусії бачить невдоволення. Твердить, що він також невдоволений, бо бажав би, щоб було більше грошей до розподілу та щоб можна було всім допомогти. Але дійсність не така. Якщо ідеться про народний фонд, то сьогодні вже розділено фактично всі гроші, які мають надійти до кінця цього року. Далі йти, очевидно, годі.

Кінцеве слово забрав секретар Комісії Просьб і Скарг, д-р Денис Квітковський, який висловив жаль Комісії Просьб і Скарг, що вона не могла приділити допомог багатьом важливим інституціям і для багатьох важливих справ, а знову іншим приділено менше, як вони сподівалися. Не можна було дати більше, бо нема на це фондів. У міжчасі Комісії ще вдалося дістати додаткових 200 долярів до вже розподілених 13,250 і вона ад гок ухвалила розподілити їх додатково так: для Молодих Українських Націоналістів (МУН) Комісія пропонує Конвенції уділити 100 долярів, а для ОДУМ і Дому Юного СУМА в Клівленді по 50 долярів.

Виконуючий обов'язки предсідника, адв. Омер Малицький, піддає внесок п. Романа Карбівника, щоб прийняти звіт Комісії Просьб і Скарг так як він був читаний разом із прийнятими Комісією датками під голосування. Внесок прийнято одноголосно.

Адв. Омар Малицький дякує членам Комісії Просьб і Скарг за їх працю і зараз же просить Виборчу Комісію приступити до роздачі бальотів для виборів членів Головного Уряду на чергову чотирирічну каденцію. Голова Виборчої Комісії зарядив роздачу бальотів і закликав зараз же, виповнивши їх, вкидати в урну, яка знаходиться під наглядом Виборчої Комісії. Під час голосування двері були зачинені й делеґати залишалися в залі нарад.

Після закінчення праці Виборчої Комісії, тобто після того, як усі делеґати віддали свої бальоти до урни, перший заступник предсідника Конвенції, адв. Омар Малицький, відрочив наради в год. 5.10 по полудні до год. 7:30 увечері того самого дня.

ДВАНАДЦЯТА СЕСІЯ

П'ятниця, 30-го травня 1958, увечері

Дванадцяту з черги сесію нарад 24-ої Конвенції Українського Народого Союзу відкрив предсідник Конвенції, п. Йосип Лисогір, о год. 7:45 увечері, дня 30-го травня 1958, поставивши на обговорення точки 11, 12 і 13 порядку нарад, тобто під дискусію справу органу УНСоюзу „Свободи" і її видань, внесення і ухвали для добра організації та різні справи. З огляду на короткий час до передбаченого закінчення Конвенції, Президія рішила обговорювати всі ці три точки одночасно.

З черги, предсідник Конвенції, п. Йосип Лисогір, передає ведення нарад другому заступникові предсідника Конвенції, д-рові Василеві Палідворові, який негайно же просить голову Верифікаційної Комісії, п. Михайла Гальковича, до слова, для звіту у справі протоколу Конвенції. М. Галькевич звітує, що Верифікаційна Комісія перевірила протокол Конвенції з нарад, відбутих у вівторок, тобто 27-го травня 1958, і ствердила в ньому всі записи згідні з ходом нарад на залі. Тому ставить внесок, щоб протокол затвердити так, як він написаний. Внесок цей підтримали делеґати Відділів чч. 170, 90, 360, 336, 304, 75, 375, 108, 94, 137, 282, 283, 389, 364, 318, 379, 343, 127, 46, 36, 129, 6 і 7. Внесок прийнято одноголосно.

Виконуючий обов'язки предсідника, д-р Василь Палідвор, відкрив зголошення дискутантів до 11, 12 і 13-ої точок порядку нарад Конвенції. Після того, як зголосилося до слова 47 делеґатів, на внесок делеґата 371-го Відділу, п. Павла Заблоцького, підтриманий делеґатами Відділів чч. 295, 379, 216, 246, 282, 179, 336 та 318, замкнено список дискутантів.

На внесок делеґата 347-го Відділу, п. Григорія Тимчія, підтриманий делеґатом 357-го Відділу, ухвалено одноголосно обмежити час дискусії для кожного делеґата до двох мінут.

Першим з черги забрав голос у дискусії делеґат 277-го Відділу, п. Володимир Гафткович, який для добра Батька-Союзу висловив такі побачання до Головного Екзекутивного Комітету: 1. щоб Головний Екзекутивний Комітет ужив усіх можливих заходів для наладнання реґулярної та вчасної достави „Свободи" читачам; 2. щоб докласти всіх зусиль для приступлення „Свободи" до „Ассошіейтед Пресс", бо з того були б великі користі, не зважаючи на досить високі кошти біля 10,000 долярів на рік; 3. щоб Головний Екзекутивний Комітет випрацював правильники для Союзових комісій, а зокрема, створити Стейтові Союзові комітети для кращого розвитку й координації праці Відділів.

Делеґат 367-го Відділу, п. Василь Попович, висловлює свій жаль з приводу того, що „Свободу" та „Юкрейнісн Віклі" потрактовано так, як потрактовано під час рішення про підвишку оплат. Для кращої заохоти до читання „Свободи" та „Юкрейнісн Віклі" пропонує, щоб Конвенція уповноважила головний уряд для розсилки 3-4 пробних чисел „Свободи" разом з „Юкрейнісн Віклі" до членів народжених у ЗДА і Канаді. Відділові секретарі мали б обов'язок доглянути, щоб ці молоді люди передплачували орган УНСоюзу. Показові числа могли б заохотити їх до цього, як також і до читання української газети.

Делеґат 489-го Відділу, п. Микола І. Шпитко, висловив до Головного Екзекутивного Комітету такі побажання: 1. щоб піднести винагороду для відділвих секретарів до 8% від ними висланих сум, бо вони мають дуже багато роботи, а деколи приходиться їм їхати двічі обо й тричі, щоб заінкасувати вкладки. Винагороду відділовим предсідникам і скарбникам піднести пропорційно; 2. щоб у майбутньому був поданий фінансовий звіт „Свободи" самостійно, бо тільки з такого звіту можна бачити її потреби; 3. щоб усім 47-ом працівникам УНСоюзу та „Свободи" піднести платні; 4. щоб було припильновано в майбутньому, щоб на готелі, в якому відбуватиметься чергова Конвенція, повівав, разом з державним, і прапор УНСоюзу.

Делеґат 221-го Відділу, п. Михайло Гикавий, вносить, щоб видати брошуру в українській та англійській мовах про УНСоюз та його видання, а також про „Союзівку" і розіслати відділовим секретарям для її поширення. Далі, на річних зборах 221-го Відділу, а також на зборах інших Відділів у Шикаґо ухвалено просити Головний Екзекутивний Комітет, щоб слідуючу, тобто 25-ту Конвенцію УНСоюзу відбути в Шикаґо. І третє побажання, щоб приймати кореспонденцію до „Свободи" від представників окружних комітетів.

Делеґат 63-го Відділу, п. Степан Келляр, висловлює побажання, щоб усі офіційні повідомлення були друковані також по-англійськи, а крім того, щоб Головний Екзекутивний Комітет доклав усіх зусиль, щоб члени в ЗДА і Канаді переконалися в корисності одержування „Юкрейнісн Віклі". Делеґат 341-го Відділу п. Олекса Косіковський, висловлює побажання, щоб Головний Екзекутивний Комітет переводив реґулярно вишкіл для організаторів УНСоюзу, бо для організування членів треба мати відповідно підготованих організаторів.

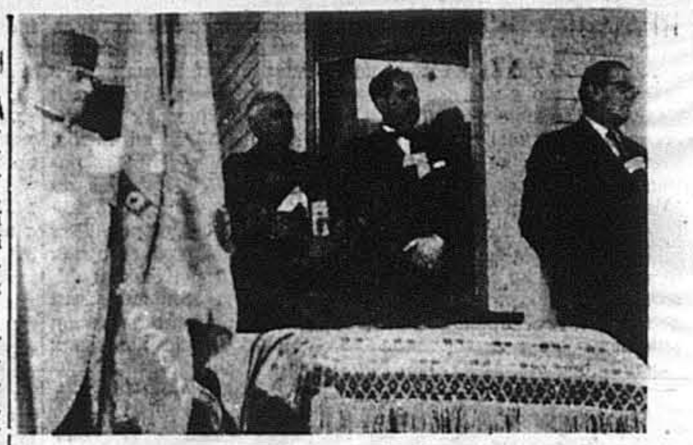
Делеґат 414-го Відділу, д-р Олекса Грабович, пропонує Головному Екзекутивному Комітетові, щоб він скеровував організаторів у тому напрямі, щоб вони організували якнайбільше членів, які платили б вкладку раз у рік. Це зменшує працю і відділовим секретарям і головній канцелярії. Дальше пропонує, щоб кольпортажну ціну одного примірника „Свободи" піднести до 10 центів.

Делеґат 276-го Відділу, п. Михайло Шибінський, апелює до делеґатів, щоб по отриманні діст зложили бодай 5 долярів на Український Народний Фонд, з чого три четвертини пішло б до УККА, а одна четвертина була б призначена для Комітету Українців Канади.

Пан Богдан Зорич, делеґат 432-го Відділу, заявив, що він, мабуть, є одиноким відділовим секретарем, який від 1-го січня 1956 року живе виключно з праці у Відділі. Але дотепер він не був зголошений у відділі соціяльного забезпечення Канади, як працівник УНСоюзу. Він висловлює бажання, щоб Головний Екзекутивний Комітет зголосив його, а також головного контролера, інж. Володимира Коссара, у канадійських чинників соціяльного забезпечення, як працівника Українського Народного Союзу, щоб у випадку хвороби він міг одержати відповідну допомогу, яку уряд Канади дає всім зголошеним працівникам. Крім того, п. Богдан Зорич висловлює думку, що, хоч платні для членів Головного Екзекутивного Комітету вже були ухвалені, треба було б розглянути можливість додати 1,500 долярів на репрезентаційні видатки головному секретареві ,який мусить утримувати контакт із Відділами у 28-ох стейтах ЗДА і 6-ох провінціях Канади. За цим побажанням висловилися також делеґати Відділів чч. 106, 173, 253, 293, 295, 356, 154, 477 та 57.

Делеґат 292-го Відділу, п. Петро Федик, звертається до Головного Екзекутивного Комітету із побажаннями: а. щоб упростити членські аплікації, бо забагато, не завжди конечних, питань утруднює організування членів, а крім того й лікарі не хотять виповнювати всі питання, бо кажуть, що не отримують за це відповідної винагороди; б. щоб Головна Екзекутива заступилася за секретарів, коли вони звертаються із якимись зажаленнями; і в. щоб при уділюванні гіпотечних позик не виявляти ніякого фаворитизму для окремих осіб чи груп у порівнянні з іншими особами чи групами.

Делеґат 131-го Відділу, п. Микола Сенчишак, висловлює побажання, щоб на майбутнє ті делеґати, які кандидуватимуть на який-небудь пост у Головному Уряді на Конвенції, не могли бути членами Президії Конвенції, а раз вибрані члени Президії Конвенції вже не могли кандидувати до Головного Уряду на тій Конвенції. Крім того, висловлює побажання, щоб Головний Екзекутивний Комітет розглянув можливості поширити діяльність УНСоюзу на терени Франції, Німеччини, Англії та інші скупчення української еміграції.

Головний предсідник УНСоюзу п. Д. Галичин та ряд інших союзових діячів взяли участь у врочистому посвяченні місцевого Пластового Дому, що відбулось в тому часі, як відбувалася конвенція. На фото (від ліва): всч. монсіньйор Дмитро Гресько, що довершив благословення дому, пластовий діяч проф. Леонід Бачинський та п. Д. Галичин.

Делеґат 114-го Відділу, п. Микола Б. Ткачук, висловлює побажання, щоб докласти усіх можливих зусиль для заінтересування роджених у ЗДА і Канаді членів „Свободою" та „Юкрейнісн Віклі" ,щоб вони прийшли до переконання потреби їх читати, бо інакше вже в недалекому майбутньому може прийти ситуація, що члени УНСоюзу будуть складатися тільки з тієї категорії членів, а тоді — за існуючим правилом — не було б читачів цих видань. Рівно ж треба було б подумати над поширенням об'єму „Свободи" радше ніж уживати тепер практичного дрібного друку, а „Веселку" видавати бодай два рази місячно. Далі, п. Микола Ткачук висловлює побажання, щоб подумати над видаванням якогось нового роду поліс, які мали б на меті затримати тих членів молодечого департаменту в УНСоюзі, яких поліси були виплачені, наприклад, по 20-ох чи 18-ох роках, і тоді молоді люди вибирають асекураційну суму й більше до УНСоюзу не вписуються. Батьки за них платили, то було добре, а самі вони вже шукають своїх власних шляхів. Треба було б дати якісь такі умови, які притягали б цих молодих людей і вони охоче залишалися б членами УНСоюзу.

Делеґат 221-го Відділу, п. Пилип Васильовський, висловлює побажання членів УНСоюзу в Шикаґо, щоб слідуюча Конвенція відбулася у їх місті, де зорганізовано понад 8,000 союзовців. Делеґат 371-го Відділу, п. Павло Заблоцький, уважає, що при наділюванні почесних грамот зроблено кривду деяким постійним організаторам членів УНСоюзу, бо не взято на увагу їхніх осягів упродовж усіх чотирьох років, а тільки короткого передконвенційного періоду. А тим часом, членів треба організувати постійно. Треба було б розглянути можливість надати їм грамоти також. Делеґат висловлюється за тим, щоб „Свобода" не приймала оголошення про оселі інших братських організацій, бо наші члени ідуть на ті оселі замість на „Союзівку".

Делеґат 251-го Відділу, п. Ярослав Кравчук, підносить, що хворі члени потребують більше уваги в підході до них, а крім того запитує, чому ті члени, які мають виплачені 20-літні поліси, не отримують дивіденди. Висловлює побажання, щоб реклямові матеріяли про УНСоюз видавати в кольорах, які більше звертають на себе увагу й викликують заінтересування читача .

Делеґат 156-го Відділу, п. Микола Муляр, висловлює побажання ,щоб редакція не давала місця у „Свободі" на публікацію контроверзійних матеріялів, а ще менше для контроверзійних авторів, щоб не наражувати себе на судові процеси, а УНСоюз на великі кошти. Натомість треба скріпити сторінку УНСоюзу в офіціяльному органі.

Делеґат 94-го Відділу, п. Володимир Борискевич, висловлює побажання, щоб оминати надто дрібний друк на сторінках „Свободи", що, зокрема, відноситься до частини з життя громад і організацій. Треба друкувати більшими літерами, бо цю сторінку читає багато осіб вже навіть старшого віку, а друк для них за дрібний. Делеґат має враження, що часом в „Юкрейнісн Віклі" бракує матеріялів і вони предруковують спортові вісті, які вже були друковані в „Свободі". У „Свободі також присвячується забагато місця спортові. Пан Борискевич долучується до побажання п. Богдана Зорича, щоб Головний Екзекутивний Комітет зголосив його і пц Володимира Коссара, як своїх постійних працівників у відповідних чинників Канади для соціяльного забезпечення.

Д-р володимир Оренчук, делеґат 423-го Відділу, пригадує, що недавно у французькій телевізії надавано програму з процесу вбивника Головного Отамана Симона Петлюри, в якій збезчещено добре ім'я Головного Отамана та українського народу. У всьому вільному світі українці ведуть протестаційну акцію проти цього інспірованого ворожими для України чинниками збоку французької телевізії. Делеґат ставить внесок, щоб Конвенція прийняла резолюцію в обороні чести Головного Отамана та ствердила, що УНСоюз долучується до тієї протестаційної акції проти фальшування фактів з часів Української Народної Республіки. (Оплески). Далі, д-р Володимир Оренчук, як редактор „Щоденних Конвенційних Вістей" стверджує, що та публікація нічим не була скерована проти інтересів УНСоюзу, а тому предсідник Конвенції, п. Йосип Лисогір, надужив свого уряду, коли він складав протест проти їх появи.

Предсідник Конвенції, п. Йосип Лисогір, стверджує, що він непротестував проти появи „Щоденних Конвенційних Вістей", а тільки інформував делеґатів Конвенції, що це не є офіціяльна публікація Конвенції та що Президія Конвенції не має нічого спільного із її видаванням. Якщо д-р В. Оренчук розумів його заяву в тому сенсі, що це був протест проти появи даної публікації, то він (п. Й. Лисогір) відкликує такий сенс заяви.

Делеґат 5-го Відділу, п. Іван Сидор, висловлює побажання, щоб платня головного редактора „Свободи", п. Антона Драґана, також була піднесена. Крім того уважає, що добре було б на полісі вписувати кошти передплати за „Свободу", щоб члени не мали ніяких сумнівів відносно їх обов'язків платити.

Делеґат 327-го Відділу, п. Андронік Копистянський, уважає, що підпис публічного нотаря на посмертних посвідках тільки комплікує і проволікає одержання посмертного, а тому пропонує знести цю дотеперішню вимогу. Крім того пропонує ,щоб у місячних звітах подавати окремо в „Свободі" місячні звіти „Союзівки".

Делеґат 324-го Відділу, п. Іван Струк, висловлює жаль, що тільки одна п'ятина старших членів зложила передплату на „Веселку", ну а з молодших дуже мало. Цей дитячий журнальчик може відограти дуже важливу ролю у вихованні нашого молодого покоління ,але не зважаючи на це у нас є курс ощадности відносно публікацій. Сама „Веселка" пропаґує дух ощадности та жертвенности серед дітвори і то там, де його треба. Щоб дати змогу читати „Веселку" біднішим дітям, зокрема в Европі, а також подекуди в Канаді, п. Іван Струк апелює до всіх членів Головного Екзекутивно Комітету, Головної Контрольної Комісії, Головних Радних, а також до відділових секретарів, щоб кожний з них передплатив бодай одне число „Веселки" для потребуючої дитини. Це матиме велике виховне значення для тих дітей і інших. Приклад до наслідування.

(Кінець буде).

КРАЙОВА КОНФЕРЕНЦІЯ УНО КАНАДИ І БРАТСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

В днях 30 і 31 серпня та 1 вересня 1958 в Торонті відбулися Крайові З'їзди організацій системи УНО: Українського Національного Об'єднання — УНО, Української Стрілецької Громади (УСГ) і Організації Українок Канади (ОУК). Поза з'їздами поодиноких організацій відбувся ще і надзвичайний з'їзд цілої системи.

Дня 30 серпня 1958 відбулось святочне відкриття всіх з'їздів, при чому делегати й гості привітали прибулого з Европи генерала Миколу Капустянського. Того ж дня по полудні відбулась ділова Конференція Українського Національного Об'єднання. Конференція вибрала Крайову Екзекутиву УНО на чергові два роки в такому складі: голова М. Шарик, члени Екзекутиви: Б. Зелений, М. Погорецький, С. Паладійчук, О. Максимів, Я. Маслівець, Е. Мастикаш. До КЕ належить постійно давніший голова КЕ інж. В. Коссар, Заступниками обрані: Б. Ковальський, І. Боднарчук, В. Захаркевич, Провірна Комісія має такий склад: С. Віндик, Б. Боцюрків, В. Музика, М. Мота, П. Гриневич, заступниками обрані: А. Гренюк, І. Бас.

Ввечорі того дня всі організації влаштували спільний бенкет. По бенкеті ген. Капустянський мав зустріч з командиром Українського Легіону полковником Тур-Гарасименком та старшинами і вояками, що були в тому часі в Торонті.

В неділю 31 серпня 1958 відбувся З'їзд Українського Визвольного Фонду. На ньому був приявний ген. Капустянський. Він і там сказав кілька слів до зібраних делегатів і гостей. З'їзд вибрав Крайовий Комітет у такому складі: голова С. Віндик, містоголова І. Маланчук, секретар М. Селешко, скарбник П. Рудий, члени: Д. Ростецький, Тетяна Грай, Й. Нецкар, Провірна Комісія має такий склад: М. Шіпош, М. Петришин, П. Тимків, С. Теребуш, О. Максимів, В. Верига.

По полудні того дня відбувся 24-ий Крайовий З'їзд Української Стрілецької Громади, що тим з'їздом відзначувала 30-ліття свого існування і дії в Канаді. Вона нині найстарша українська вояцька організація в світі. На з'їзді був ген. Капустянський, що його спеціяльно на з'їзд запросила Головна Управа цієї організації. Гість мав звернення до бувших вояків і візвав їх далі стояти мужньо за Україну в запіллі так, як колись стояли за неї на полі бою з ворогами. З'їзд відбувався в часі величезної бурі з вітрами і градом, що наробили великих шкід. У наслідок буревію з'їзд лише під кінець нарад мав змогу привітати свойого почесного члена о. Мітрата, полковника д-ра О. Лабу, що спеціяльно приїхав на з'їзд з Едмонтону.

В склад Головної Управи УСГ вибрані: голова І. Носик, містоголови: д-р Ю. Дякунчак, сотник Ю. Темник, д-р М. Суховерський, секретар М. Селешко, скарбник С. Теребуш, член Б. Зелений. В Провірну Комісію ввійшли: Д. Ріпак, голова, В. Стангрет, П. Баєр. В склад Головного Суду ввійшли: д-р С. Росоха, М. Мота, Е. Василишин.

Рівночасно відбувся З'їзд ОУК. В склад Центральної Управи вибрані: голова С. Савчукова, заступниці: Є. Ситник, О. Заяць, С. Проців, секретарка: Я. Зорич, англомовна секретарка А. Мазуренко, скарбничка Е. Даниляк, членка Управи М. Дунець, Тетяна Грай, редакторка „Жіночого Світу" С. Бубнюк, організаційна референтка К. Яворська, допомогова референтка А. Курилів, культ. освітня референтка Г. Дершко, пресова референтка Є. Вербицька.

В понеділок 1 вересня 1958 відбувся загальний з'їзд системи УНО і Братніх Організацій разом. З'їзд був скликаний для спеціяльної справи виясенння справ внутрішнього порядку. Познатим з'їзд вибрав віцепрезидента цілої системи УНО і БО в особі Богдана Зеленого з Виндсору.

В неділю ввечорі хори УНО Торонта й Гемилтону та танцювальна діточа група Я. Клуня з Гемилтону дали концерт. Заля була переповнена. Співала п. Соня Сахно. Концерт відкрив короткою промовою ред. М. Погорецький з Вінніпегу; повітав ген. М. Капустянського. Крім генерала на концерті були приявні визначні гості: о. мітрат полковник д-р В. Лаба, полковник Тур-Гарасименко, сотник д-р Бабій, полковник Миколин і ряд інших кол. старшин української збройної сили. Приявні оваційно вітали ген. Капустянського і його супровід. Генерал Капустянський відбув спеціяльну розмову з представниками англійської преси і у висліді того появилась в „Глоб енд Мейл" довша стаття. Інші газети також принесли замітки про побут у Торонті гостя з Европи. Генерал відбув розмову з відпоручниками української преси, що є в Торонті.

О. Василева

ПІВНІЧНО-СХІДНЯ КОНФЕРЕНЦІЯ У СПРАВІ ВИВЧЕННЯ ЧУЖОЗЕМНИХ МОВ

Північно-східня конференція у справі вивчення чужоземних мов цього року відбулась у Ню Йорку. Засідання першого дня відбувалися в Білтимор Готелі, де ввечері був також влаштований бенкет для учасників з'їзду, а на другий день праця з'їзду відбувалась в Гантер каледжі. На порядку денному стояли питання організації праці, методики, кадрів. Після кожної доповіді давалось досить часу для обговорення питання, і не раз можна було почути дуже гостру критику збоку викладачів на адресу адміністрації та керівних органів освіти.

Доповіді „Навчання письму", а також дискусії в цьому питанні виявили, що всі члени комітетету вважають застосування композиції під час викладання чужоземної мови за дуже важливу частину програми. Це одна з важких фаз навчання мови, але вона також приносить найбільш користи.

Справа вивчення кількох мов особливо гостро пастала тепер, як національно важлива справа. Досі в середніх школах чужоземну мову вивчали протягом 4-х років. Якщо вводити другу мову, то на кожну прийдеться лише по два роки, а це — ніщо. Коли ж звести до однієї мови, то, безперечно, зникне латина, що дорівнюватиме катастрофі. Третій вихід — звернутися до тих, хто ствердив цю програму й організувати навчання так, щоб дві мови стали за правило в середній школі, хоча б для тих, хто бажає продовжувати своє навчання в каледжі. Після двох років однієї мови, можна включити другу, а потім вести навчання рівнобіжно. В програмі сучасній нема часу на дві мови, а є час, щоб викладати куховарення, провадити автокурси тощо. Високі навчальні заклади мусять підвищити вимоги, тоді й школи відповідно підготовлятимуть.

Настав час, коли питання мови поставлено на належну височінь. Вагу мов підкреслив Президент.

Відтепер, коли добиратимуть студентів до університету і з 5,000 поданих прохань треба буде вибрати 1,000, даватимуть перевагу тим, хто знає мови.

Дебатували питання як вільно почуває себе викладач, чи може навчати як бажає, чи не зв'язаний адміністрацією або запропонованим підручником. Виявилось, що найгірше стоїть справа з підручниками. Вони часто не відповідають призначенню, але їх треба вживати, бо адміністрація підписала договір з видавництвом на кілька років. Видавництва, друкуючи нові варіянти старих підручників, обвинувачують викладачів, які не готують нових, досконаліших підручників. Видавці ж витрачають щороку тисячі долярів, щоб лише виявити, якого типу підручники бажані і хто може їх найкраще написати. Повідомлення про проєкти, ідеї та бажання в цій галузі так само важливі для видавців, як і можливості подажу.

Питання кадрів надзвичайно болюче, по багатьох навчальних закладах не викладається мова лише через брак викладачів. Перспективи на найближче майбутнє сумні. Небагато каледжів мають належну програму з мови та методики навчання. Ті, що кінчають філологічні факультети, мають знання мов, але їм бракує знань методики та практики навчання, особливо в елементарній школі. Випускники ж педагогічних каледжів здебільшого мають відповідну підготову щодо викладу та деяку практику, але знання мови у них не на висоті.

Для викладачів з-за кордону мова та знання культури країни не є проблемою, але і тут є інші труднощі. Вони, якщо вони не мають громадянства, не можуть дістати повної навантаги в початковій школі, крім того важливо, щоб вони розуміли темперамент американської дитини, а також методи навчання в американських школах.

Становище з латиною катастрофальне. Нема зміни. Наймолодшому викладачеві — 50 років. Вісконсинський університет в Медісоні мав 102 вимоги на викладачів латини, а міг дати лише двох викваліфікованих викладачів. У 1957 р. керівники середніх шкіл в Канзасі не могли знайти викладачів мов. Відчувається брак викладачів французької та еспанської мов. Багато шкіл були змушені запросити вчителів, що не відповідали вимогам.

● **Гамілтон Смит**, продавець публічної аукціонної галі в Лондоні, щоб позбутися старої, заржавілої каси, якої ніхто не хотів купити, дав її шоферові вантажного авта Джонові Кортні, а той відступив цю касу за $4.30 продавцеві старих меблів Франкові Оффордові. Заглянувши в середину каси, Оффорд знайшов у ній самоцвіти вартости $250,000. Сама діямантова тіяра варта $150,000. В касі були також листи до одної пані з її адресою і біблія з датою її народження — 1869 рік. Вирнула складна справа — хто є власником цього маєтку.

ТРИСТАЛІТТЯ ГАДЯЦЬКОГО ДОГОВОРУ

(Закінчення зі стор. 2)

ляків і українців, що вони тільки спільними силами змогли були колись і зможуть у майбутності ставити успішний опір так німецькому гонові на схід, як і московському гонові на захід і південь. Але така спільність і відпорна сила можливі тільки на підставі повної рівноправности, а не „польского пана" і „українського хлопа". Необхідність рівноправности під кожним оглядом вимагає також дух справжньої модерної демократії, що на нього так залюбки покликаються на словах і нащадки польської шляхти і нащадки московського боярства та російського дворянства.

Гадяцький договір показує, що тодішні поляки бодай зовнішньо були кращими національними патріотами, як теперішні. Їх бо державницький розум не затьмився знанням усіх справжніх і видумуваних або переборщуваних жорстокостей, що ними повстали українці відплачували не менші жорстокості, але стократ більші об'ємом вікові знущання і кривди збоку панівних поляків, не згадуючи таких обопільних жорстокостей у тоці воєнних битв, хоч між роками 1648 і 1658 лежали тільки десять років часу. Зате у теперішніх поляків обабіч залізної завіси власнодержавницький розум, особливо в обличчі недавньої безпосередньої смертельної загрози збоку німецького і поновної такої ж загрози збоку московського, не перестає бути затемнюваним споминами про далеко менші і не такі жорстокі відплати українців за далеко більші збоку поляків на західніх землях України (вистачить вказати на „пацифікацію" і Березу Картузьку).

Промисловий фахівець — за розпорошення оборонної промисловости

Ню Йорк. — Визначний промисловий фахівець і дорадник Ліонард С. Ясін домагається якнайбільшого розпорошення нашої оборонної промисловости, щоб ворог не міг її надто пошкодити під час нападу на цю країну. „Майже вся наша важлива промисловість є сконцентрована в 19-х ключевих промислових районах коло великих міст, — каже Ясін, — а російська промисловість є розпорошена по великих просторах на 9 мільйонах квадратових миль. Совєтські закони забороняють будувати промислові об'єкти коло Москви і Ленінграду". Ясін каже, що ця справа не сміє бути предметом політичних торгів, як це діється тепер, коли деякі політики не хочуть зменшення голосів із великих районів, що мусіло б статися, коли б робітники мусіли поселятися в нових робітничих центрах.

Короткі Вістки

● **Англійський прем'єр Гарольд МекМіллен** виїхав на двотижневий відпочинок до Шотляндії. В Англії уважають це за певний знак, що нема чого хвилюватися алярмуючими вістками з Далекого Сходу.

● **Ніколай Булганін**, що його недавно усунули з становища прем'єра, члена уряду та директора державного банку в Москві і перенесли на підрядне становище на Північний Кавказ, — поважно хворий. Повідомляє про це лондонська преса, покликуючись на довірочні інформації з Москви. Хрущов сказав у літі цього року, що Булганін перейшов операцію. Стан здоров'я Булганіна буцімто безнадійний.

● **У Польщі арештували**, як „американського шпигуна" найпопулярнішого футбольного грача Бернарда Зголя. Польські газети твердять, що Зголь минулого року сконтактувався з американським розвідчим центром, коли відвідував свою родину в Франкфурті, в Німеччині.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

Записна студія Українського Театру в Ню Йорку

Ню Йорк. — В п'ятницю 12 ц. м. у домівці Українського Театру під керівництвом дир. Йосифа Гірняка в Українському Народному Домі в Ню Йорку, де до цього часу провадилось всі театральні проби і виготовлялось декорації до вистав того Театру, відбулась цікава імпреза: показ перших платівок, роблених із архитворів літератури. Артист названого театру Володимир Змій, який віддавна спеціялізується в ділянці утривалювання згуків, придбав модерні апарати та, з допомогою п. п. Мирона Чолгана і адміністратора Народного Дому Степана Рожанковського пристосував домівку Театру до цієї записної студії (ущільнення залі проти будь-яких згуків з-зовні, мистецьке уладження стін й естради). Зроблено це коштом близько 10,000 дол., на які склались приватні ощадності та банкова позика. Директор Йосиф Гірняк виголосив вступне слово до гурту запрошених гостей з літературно-мистецького світу, в якому накреслив головні, інколи непереможні, труднощі існування українського театру в Америці на приватницькій базі без громадської фінансової допомоги. Ствердивши ширше зацікавлення української публічної опінії концертовим турне Капелі Бандуристів та деякі голоси в справі театру, Й. Гірняк висловив надію, що може проблеми української культури в Америці діждуться дбайливішої уваги збоку керівних українських громадсько-політичних чинників в ЗДА. Запродуковано дві платівки, чи радше по одній сторінці із двох платівок: „Сини" Стефаника в рецитації Йосифа Гірняка і три „Народні казки" із збірки Івана Негоди та в рецитації Олімпії Добровольської. Було правдивою насолодою почути у високомистецькому виконанні платівки бездоганної технічної продукції, що дають 100%-ву оману живого слова. П. Вол. Змій награв до цього часу дві двосторінкові платівки: на одній із них є „Сини" Стефаника та „Чухраїнці" Остапа Вишні, на другій — народні казки. Час відтворювання кожної одної сторінки платівки — 25-35 хвилин. Очевидно, що цей рід платівок не може рахувати на масовий збут і тому кожну платівку продукується тільки в дуже обмеженій скількості. Після показу господарі з Українського Театру гостили гостей закускою, при якій велись розмови на тему наших сучасних культурних справ.

ік-н

● **Три американські професори**, д-р Роберт Страус-Гюпе, Алвін Дж. Коиттрелл і Джеймс Е. Дагерти, заявили в конгресовій комісії, що американська преса надто високо ставить совєтські успіхи, а в зв'язку з „Спутніком" зробила большевикам безплатно таку широку й голосну рекляму, якої вони навіть не сподівалися.

72-річчя Митрополита УАПЦ Ніканора

В Карльсруге в Німеччині відбулися з початком серпня ц. р. офіційні відвідини представників різних українських громадських централь і установ в загальношанованого Владики Ніканора, Митрополита УАПЦ на чужині. Привід до відвідин дали 75-ті роковини з дня народження Владики, що збігаються теж з 50-річчям Його священичої та громадської діяльности. Водночас наспіли до Митрополита Ніканора сотки привітальних листів і телеграм з усього світу, а вся українська преса відзначила ці роковини.

Владика Ніканор побачив світ у родині священика Бурчака - Абрамовича в с. Мизочичі на волинському Поліссі 9-го серпня 1883 р., і закінчивши духовну семінарію в Житомирі та духовну академію в Києві, був 23-го жовтня 1910 р. висвячений в соборі Володимира Волинського на священика. 9-го лютого 1942 року, після 32 років праці і переслідувань в підсовєтській дійсности, Ювілят був висвячений на Єпископа Київського, того ж року другий Собор Єпископів УАПЦ в Києві (9 і 10 травня 1942) дав йому сан Архиєпископа Київського і Чигиринського. Прийшли тверді воєнною дійсністю і повні трудноців роки відбудови УАПЦ в Україні, але швидко Владиці Ніканорові довелося з десятками тисяч українців тікати на Захід та спинитися в Німеччині, де в час таборів Він присвячував всі свої сили і знання створенню і закріпленню нових осередків життя УАПЦ на чужині. Враховуючи заслуги Ювілята на цьому полі, Собор Єпископів УАПЦ на чужині 15 вересня 1952 року надав Йому сан Митрополита УАПЦ в Німеччині, а згодом, після смерти Митрополита Полікарпа, Надзвичайний Собор у Парижі титул Митрополита УАПЦ на чужині.

Всі, що знають Митрополита Ніканора і мали змогу з Ним будьколи зустрічатися, знають добре, як відданий Ювілят своїй Церкві та свому народові, для яких Він посвятив все своє життя і ввесь свій труд.

Спорт

УСТ „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" — НЮАРК ПЕРЕМАГАЄ і ПРОГРАЄ ПРОТИ УСТ „ТРИЗУБ" — ФІЛАДЕЛФІЯ

Замість плянованого СУАСТ-ом Схід футбольного турніру усіх українсько - американських спортових клюбів Сходу Америки — відбулися лише змагання УСТ „Січ" Нюарк проти УСТ „Тризуб" Филаделфія. Перші змагання, які відбулися в суботу 6-го вересня 1958 р. по дуже завзятій, але направду чистій грі обидвох противників виграє УСТ „Січ" Нюарк — відношення воріт 6 : 4. Гідним уваги було те, що „Тризуб", накинувши сильне темпо гри, провадив вже 3 : 0. Однак „Січ", яка виступила до цих змагань з двома змагунами команди своїх юньйорів (Володимир Каздоба та Данило Хромовський) та з В. Ковалем, не заломлюється злим початком, але постійно атакує противника, у висліді чого прекрасним стрілом юньйора Хромовського добуває перші ворота, Ірась другі і стан 4:2 лишається вислідом першої половини. В другій половині „Січ" дальше в офензиві і дальші ворота для „Січі" добують Хромовський (2), Ірась (2), Ю. Голюка (1) та Бутник (1). Змагуни „Тризуба" здобулися лише на одні ворота і стан 6 : 4 залишається до кінця. УСТ „Січ" виступила до тих змагань в такому складі: Максимів, А. Голюка, Ю. Гельбіґ, В. Коваль, Бренич, Віктор Каздоба, Волод. Каздоба, Ірась, Хромовський, та „Чікен", Бутник, Бренич Є. та П. Сплавник.

Відплатні змагання відбулися вже в неділю 7-го вересня 1958 р. в Нюарку. Але ж, не зважаючи на те, що ще в 72-ій хвилині гри „Січ" вела 3 : 2, мусіла вдоволитися програною 4 : 3 в користь „Тризуба". Гра і тим разом була дуже завзята (але чиста), обидві сторони мали однакові шанси до перемоги. Рутина змагунів „Тризуба" виявилася кращою і більш успішною. Ворота для „Січі" добули Хромовський (2) та Бутник. По двох змаганнях „Січ" добула перемогу, бо мала краще відношення воріт себто 9 : 8 в свою користь.

В неділю „Січ" виступила без Коваля, але за те з Дуткевичем у нападі.

А тепер дуже важлива подія: УСТ „Чорноморська Січ" Нюарк перший раз у своїй історії виславла „на поле бою" новозорганізовану команду „Січ" — Юньйори. Противником їх була також команда Юньйорів УСТ „Тризуб". По дуже цікавій і дійсно завзятій, але при тому і чистій грі обидвох противників перемогли юньйори „Січ" Нюарк 3 : 0. Дебют був вдалий і багато обіцюючий. Склад команди УСТ „Січ" — Юньйори був: Ховайло, Черняхівський, Дуткевич, Кобільник І., Лужняк, Хоцький, Кобільник Т., Каздоба В., Гура, Попович, „Володя" Олесницький, Воробець, Хромовський, Вільчак Л.

Ворота для „Січі" добули: Каздоба (2) і Гура.

Щира та віддана команді Юньйорів праця їхнього опікуна п. І. Нагіряка принесе скоро успіхи на площах, але при тому наша молодь має змогу здобувати спортові осяги в українсько - американському клюбі свого терену.

(ix)

15-РІЧНИЙ МІЖНАРОДНИЙ ШАХОВИЙ ҐРОСМАЙСТЕР ВЕРНУВСЯ ДО БРУКЛИНУ

Бруклин, Н. Й. — 15-річний Боббі Фішер поїхав був на міжнародні шахові змагання до Юґославії як чемпіон ЗДА, а вернувся звідтам як „міжнародний шаховий ґросмайстер", бо переміг на шаховому турнірі в Порторозі, Юґославія. Він прибув до своєї матері в Бруклині, Н. Й., в 12:13 по полудні, а в 12:33 вже грав в шахи з редактором Норманом Монатом, якого побив, і аж тоді пішов оглядати свою пошту, якої не бачив довший час.

О. ПОПОВИЧ ШАХОВИМ ЧЕМПІОНОМ НОВОЇ АНГЛІЇ

Орест Попович, докторант хемічних наук Массачусетс Інститут оф Текналоджі в Кембридж, Масс., оборонив блискучо, у відношенні 7:0, своє шахове чемпіонство Нової Англії. Мистецтво Нової Англії здобув п. Попович минулого року у Гартфорді вислідом 6:1, з тим, що д-р Рлятц з Гартфорду також здобув відношення 6:1, чим в другорядних точках був слабшим. П. Попович разом із сеньйором мастером п. Попелем брав участь у отвертих змаганнях за мистецтво ЗДА в Рачестер, Вісконзін. Їх партії розіграні із ґросматером ЗДА Бісґасром були поміщені в Ню Йорк Таймс (17-го серпня 1958). У цих змаганнях п. Попель здобув 8-ме, п. Попович 14, а відомий український шахіст Канади п. Теодорович 22 місце на більше як 70 учасників — шахових мистців.

СЕН. СМАТЕРС ЗАКЛИКАЄ ДЕМОКРАТІВ ДО ПОМІРКОВАНОСТИ В СПРАВІ ІНТЕҐРАЦІЇ

Гендерсонвілл, Північна Каролайна. — Сенатор демократ із Флориди Джордж А. Сматерс промовляв на зборах молодих демократів і закликав до поміркованости в справі расової інтеґрації, бо інакше прийде до катастрофи на номінаційній демократичній конвенції в 1960 році. Сматерс казав, що журиться тим, що південні і північні демократи ставляться до розв'язки расової проблеми з чуттєвим наставленням. Сен. Сматерс є головою Сенат. Комісії для виборчої кампанії.

● Під час протимуринських демонстрацій в Лондоні прем'єр автономної Ямайки, Норман Манлі, розмовляв на вулиці з муринами. Лондонський поліціянт перешкодив тій розмові і приказав прем'єрові йти далі. Манлі був дуже обурений поведінкою поліціянта, але, коли його перепрошено, не зробив з того інциденту урядового вжитку.

Вступайте в членв Українського Народного Союзу!

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ШИКАҐО, Ілл. — Управа 106 Відд., Б-ва св. о. Миколая, повідомляє своїх членів, що Місячні звичайні збори відбудуться в неділю, 21-го вересня 1958 р., о год. 12-ій впол., в Домі Відділів УНС при 813 N. Western Ave. Просимо всіх членів прибути, а довгуючих вирівняти свої залеглості. — Управа.

ВОТЕРВЛІТ, Н. Й. — Б-во св. о. Миколая, Відд. 13, повідомляє членів, що звичайні Місячні бори відбудуться в неділю, 21-го вересня 1958 р., о год. 2-ій по пол., в залі Укр. Горожанського Клюбу під ч. 102 25 вул. З огляду на важливість справ, просимо прибути на ці збори. — Управа.

БЕТЛЕГЕМ, Па. — Б-во св. Димитрія, Відд. 288, повідомляє всіх членів, що Місячні збори відбудуться в неділю, 21-го вересня 1958 р., о год. 11-ій рано в церковній залі. Просимо всіх прибути і вирівняти свої залеглі вкладки. — А. Данилюк, пред.; В. Заґвоський, кас.; Д. Мушастий, секр.

ГАРТФОРД, Конн. — Управа Б-ва св. І. Хрестителя, Від. 277, подає до відома членів, що Місячні збори відбудуться в неділю, 21-го вересня 1958 р., о год. 3-ій по пол., у домівці Укр. Ам. Гор. Клюбу при 51-53 Вітморе вул. Збірка членський вкладок того ж дня у тім самім льокалі, від год. 2-ої по пол. Управа просить членів: являтися на збори, і більше інтересуватися справами Т-ва, зокрема, просимо привести зі собою всіх тих, які ще не є членами Союзу, в цілі, вписати їх у члени. Подаємо до відома, що фін. секретар має до вгляду дитячий журнал „Веселка", який батьки повинні запренумерувати своїм дітям. Далі Управа просить всіх довгуючих членів — вирівняти свої залеглості. — Управа.

СТ. ДЖОЗЕФ, Міз. — Т-во „Запорозька Січ", Відд. 355, повідомляє своїх членів, що звичайні Збори відбудуться в неділю, 21-го вересня 1958 р., в залі де вичайно, зараз по Службі Божій. Проситься всіх членів явитися на цих зборах, з огляду на важливість багатьох справ. Довгуючих членів просимо вирівняти свої залеглості за минулі місяці. — Управа.

ВЕСТ ІСТОН, Па. — Т-во ім. Б. Хмельницького, Від. 137, повідомляє всіх своїх членів, що Квартальні збори відбудуться в неділю, 21-го вересня 1958 р., о год. 2-ій по пол., в церковній залі. Проситься членів прибути на ці збори. — Г. Пращик, пр.; М. Колодуб, кас.; С. Колодруб, секр.

POTTSTOWN, Pa. — Управа Відд. 166, ім. Т. Шевченка, подає до відома, що Збори відбудуться в неділю, 21-го вересня 1958 р., зараз по Службі Божій в церковній залі. Проситься членів прийти на ці збори, з огляду на вибір секретаря Відділу, бо дотеперішній секретар, який працював 8 років на цьому становищі, виїжджає. — Управа.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Т-во „Подільська Січ", Відд. 8, повідомляє своїх членів, що Збори Т-ва відбудуться в неділю, 21 вересня 1958 р., в Клюбовій залі — 13 Washington St., о год. 2-ій по пол. 28го вересня задумуємо поїхати всі на Союзівку, тому просимо прийти, щоб порадитись. Приймаємо нових членів до УНСоюзу, без вступного. — П. Гарасимів, преде.; В. Мандзій, секр.

ШИКАҐО, Ілл. — Б-во св. о. Миколая, Від. 106, повідомляє членів, що Місячні збори відбудуться в неділю, 21-го вересня 1958 р., о год. 12:30 по пол., в домі УНСоюзу при 813 N. Western Ave. Просимо членів і членкинь прибути на збори, заплатити місячні вкладки, та привести своїх дітей, щоб вписати їх в члени УНСоюзу. — Н. Коцоньський, преде.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. — Т-во „Запорозька Січ", Від. 342, повідомляє всіх членів, що Місячні збори відбудуться в неділю, 21-го вересня 1958 р., о год. 2-ій по пол., в церковній залі. Довгуючим членам пригадуємо — вирівняти залеглі вкладки. Закликаємо вступати в члени УНСоюзу, тим більше, коли тепер приймаємо до 65 року життя. — Г. Волянський, преде.; Н. Кіра, кас.; І. Маркович, секр.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри цінних українських працівників.

КУПУЙТЕ В ПІДПРИЄМСТВАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „СВОБОДІ"

ТАРЗАН, ч. 4129. Встановлюють програму

На поліційній стації в Кінду Тарзан похмуро стояв перед капітаном Беллом після допиту в'язня... члена „Оркнула: — Це приємно вбива-

— Цих фанатиків можна приборкати, — сказав мавполюд, — але мусимо здобути провідника зулусів, оте здогадне втілення Чаки.

— І тому, — додав він спокійно, — влаштуйте втечу в'язня, — я буду чекати недалеко.